

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Disputatio IX. De voluntate Christi, ut hominis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](#)

Tractatus X. De Incarnatione.

naturalem, sed etiam naturalem, quam poterat nunc habere; & cuius carentia nobis nec necessaria, nec utilis fuit. Atqui talis est scientia illa, de qua loquimur: nam 1. carentia ejus nec necessaria, nec utilis fuit ad redemptions nostram. 2. Species in quibus consilii, nullam in corpore dispositionem praequererant. Ergo, &c.

Præterea, viderunt negari non posse, quod anima Christi à primo instanti creationis sua, se ipsam, substantias immateriales, substancias materiales, & accidentia intueri potuerit eo modo, quo naturaliter potest anima separata, ac beata. Atqui intuitio ejusmodi ad scientiam de qua agitur, pertinet. Ergo, &c.

Prob. 2. pars. Quia species, in quibus consistit hæc scientia, licet sit ordinis naturalis, sunt per se infusa, adeoque nullam cum phantasmatibus & sensu interno connexionem habent. Ergo Christus poterat uti hac scientia sine conversione adphantasmatibus, seu abique eo quod sensus internus repræsentaret idem, vel aliquid affine ei, quod cognoscet Christus per hanc scientiam.

Dices. Hæc scientia, quam naturalem dicimus, non differt à scientia, per se infusa, de qua art. sup. R. neg. Nam scientia per se infusa, de qua art. sup. actum est, est scientia ordinis supernaturalis, per quam res supernaturales & naturales modo supernaturali cognoscuntur, & est super animæ humanae, tam separatae, quam conjunctæ conditionem, non solum ratione specierum, sed etiam ratione luminis. At scientia, de qua hic, est scientia ordinis naturalis, conaturalis animæ humanae, & ad eam animæ humanae lumen naturalis sufficit, & species per se infusa, in quibus consistit, sunt naturalis ordinis, quales animæ separatae juxta naturalem ejus conditionem infunduntur, quæque proinde planè diverse sunt à speciebus alterius scientie, & eis planè inferiores.

PROPOSITIO III.

Christus, ut homo, habuit modo excellentissima scientiam rerum omnium, quam naturaliter acquiri potest componendo, & discurrendo.

Prob. Quia hæc scientia est perfectio maxima, & intellectui humano maximè conaturalis; cuius carentia nec necessaria, nec utilis fuit ad opus redempcionis. Ergo nulla ratio est, cur hæc scientia Christo, ut homini, denegetur. Sed queritur utrum Christo infusa fuerit à Deo à primo instanti conceptionis; an vero Christus illam successu temporis, componendo & discurrendo acquisiverit?

Respondeat S. Thomas hic q. 12. art. 2. in O. Christum scientiam illam successu temporis acquisivisse, per actionem intellectus agentis, seu per actionem intellectus, species intelligibles, in quibus habitus scientiarum acquisitos. Doctor cum schola Peripatetica constituit, extrahens ex phantasmatibus. Ratio S. Doctoris est, ne intellectus agens in Christo, otiosus & inutilis fuerit. Verba ejus sunt: *Quia inconveniens viderit, quod aliqua naturalis actio intelligibilis Christo deficeret, cum extrahere species intelligibles à phantasmatibus, sit quedam naturalis actio hominis secundum intellectum agentem; conveniens videtur, hanc etiam actionem in Christo ponere: & ex hoc sequitur, quod in anima Christi aliquis habitus scientiae fuerit, qui per hujusmodi abstractionem species potuerit augmentari; ex hoc scilicet, quod intellectus agens, post primas species intelligibles abstractas à phantasmatibus, poterat etiam alias & alias abstrahere.*

Sed haec S. Doctoris ratio minimè nunc convincit; illa enim distinctio intellectus in possibilem & agentem, seu in receptivum & expressivum (speciem in intelligibili, jam ferè obsolevit, & species illa intelligibles à phantasmatibus abstractæ, in quibus philosophia vetus ponit habitus scientiarum acquisitos, jam facile rebus inutilibus accensetur; & juxta meliorem philosophandi rationem, habitus scientiarum acquisiti, videntur constituendi in ipsis phantasmatibus, quæ vel sunt vestigia quædam cerebro impressa, vel constiunt in certa modificatione fibrarum cerebri.

Iraque cùm melius fuisse Christo videatur, nunquam hac, de qua agitur, scientia caruisse, quād ea caruisse aliquo tempore, ut eam successu temporis propriis ac naturalibus viribus acquirereret; omnino dicendum videtur, Christum scientias illas omnes, quæ acquisita dicuntur, à primo instanti conceptionis sua, vel certè ante nativitatem accepisse, impressis ejus cerebro phantasmatibus, in quibus scientie illæ constiunt,

Quod si quis objiciat hæc verba Luc. cap. 2. *Iesus proficiebat sapientia, & etate, & gratia apud Deum & homines;* responderi potest, 1. illa pertinere ad scientiam experimentalem, quam Christus successivè acquisivit, & de qua modò. 2. Responderi potest, id quod dicit ipse S. Thomas art. citato in O. Duplex, inquit, *est profectus scientie, unus quidem secundum essentiam, prout scilicet ipse habitus scientia augetur; alius autem secundum effectum; putat si aliquis secundum eundem & aqualem scientia habitum, primo minor aliis demonstrat, & postea majora & subtiliora. Hoc autem secundo modo manifestum est, quod Christus in scientia & gratia proficit, sicut & in etate: quia scilicet, secundum augmentum etatis, opera majora faciebat, que scilicet majorem scientiam & gratiam demonstrabant.*

PROPOSITIO IV.

Christus, ut homo, non habuit à primo instanti conceptionis scientiam humanam experimentalem, sed eam successu temporis acquisivit.

Prob. Quia hæc scientia fundatur in experimenito sensuum, Sed Christus, ut homo, multa sensibus successu temporis expertus est; nam successu temporis multa vidit, audivit, &c. qua antea non viderat, non audierat, &c. Ad quod pertinet illud Heb. c. 5. *Didicit ex iis, que passus est, obedientiam;* hoc est, proprio experimenito didicit, quād arduum esset exercitium obedientiæ. Ergo, &c.

Præterea, scientia experimentalis est essentialiter cognitioni rerum sensibus perceptarum, & quæ perceptarum, hoc est, rerum sensibus antea perceptarum simili & ipsius perceptionis præterita. Ergo consistit essentialiter in speciebus relictis ex perceptione sensuum præterita; adeoque sensuum perceptionem, antea factam, supponit essentialiter. Ergo Christus non potuit eam à primo instanti conceptionis habere, sed ad eam acquirendam Christi opus fuit successu temporis. Christus igitur in ea scientia successivè proficit, ac propterea dictum videtur Luc. cap. 2. *Iesus proficiebat sapientia; & etate, &c.*

DISPUTATIO IX.

De Voluntate Christi, ut hominis.

ARTICULUS I.

Utrum Christus, ut homo, habuerit actum volendi.

RESPONSO.

IN Christo, præter actum volendi divinum, fuit etiam actus volendi humanus.

Est de fide, contra Monothelitas, & probatur 1. ex Scriptura. Nam Christus ait Matth. cap. 26. *Pater, si possibile est, transeat à me calix iste: veruntamen, non sicut ego volo, sed sicut tu.* Et Luc. cap. 22. *Non mea voluntas mea, sed voluntas ejus, qui misit me.* Quibus locis Christus duplè assertit voluntatem, seu actum volendi: unum, quem vocat suum, quia est actus volendi humanus, ipsi proprius, utpote elicitus ab humanitate assumpta, quæ illius, non vero Patris, aut Spiritus sancti, natura est; & alterum, quem vocat actum volendi Patris, quia est actus volendi divinus, communis tribus personis, utpote virtualiter elicitus à natura divina, quæ trium personarum

Disputatio IX. Articulus I.

549

narum est natura. Unde actus ille volendi, est actus Patris, quamquam etiam duarum aliarum personarum, nempe Filii, & Spiritus sancti, actus sit.

Prob. 2. ex Patribus, qui ante exortam Monothelitarum hæresim scripserunt, & quorum testimonia longo ordine referuntur in secretario V. Concilii Lateranensis, sub Martino I. pro quibus omnibus hic nobis sufficient Athanasius in sermone contra Apollinarium, ubi ad haec verba Christi, Pater, si possibile est &c. sic discurrevit: *Duas voluntates hic ostendit, tam humanam, quod est carnis, quam divinam, quod est deitatis. Humana quidem, propter infirmitatem carnis, recusat passionem; divina autem ejus est promptissima.* Ambrosius serm. 2. ad Gratianum, ubi de Christo ait: *Suscepit ergo voluntatem meam, suscepit tristitiam meam.* Augustinus lib. de gratia novi testam. ad Honoratum scripto, *Nec enim, inquit, Christus homo factus, sicut suspicuntur Apollinarista heretici, aut rationale animam non habuit, aut sensum, aut voluntatem, sed, &c.* Et Leo Magnus in secundo volumen, ad Leonem Imperatorem directo, ubi hac habet: *Secundum quidem formam servi non venit facere voluntatem suam, sed ejus qui misit eum, propriam dicit, quam temporatiter accepit de Virgine. Voluntatem autem ejus, qui misit eum, utique hanc ostendit, quam sine tempore habuit cum Patre communem.*

Tom. 6. Con. p. 287.

Pag. 282.

P. 287.

P. cod.

P. 369.

Tom. 5. Con. p. 1784.

An. 649.

Tom. 6. Conc. P. 666.

Tom. 6. Conc. P. 1684.

Prob. 3. ex Patribus, qui post exortum Monothelitismus floruerunt, & pro quibus hic sufficient Sophronius in epistola synodica, ad Sergium Constantinopolitanum scripta, in qua haec inter alia scribit de Christo: *Secundum quod Deus quidem est, idem ipse est, (operans) que divina sunt; secundum quod homo, idem ipse est, (operans) que humana sunt: sed ipsum omnibus volens offendere, quod Deus idem ipse & homo sit.*

S. Maximus Martyr in disputatione cum Pyrrho, ubi Pyrrho sic interroganti: *Quid igitur, qui unam Christi voluntatem esse sentit, videatur tibi a christiana doctrina traduci?* responder in hunc modum: *Maxime. Quid enim magis impium, quam dicere, eumdem una & eadem voluntate ante incarnationem quidem omnia ex nihilo fecisse, continere, & procurare, ac salubriter dirigere; post incarnationem vero cibum & potionem appetere, loca locis mutare, &c.*

Et S. Damascenus lib. 3. orthodoxa fidei cap. 13. Eundem porro, inquit, Deum Dominum nostrum Jesum Christum, & perfectum Deum, & perfectum hominem confitentes eundem & omnia habere, que Pater habet ... quis habere etiam eum, ut duabus naturis consentaneum est, duplices naturarum duarum naturales proprietates, hoc est, duas voluntates naturales, divinam & humanam; duas naturales operationes, divinam & humanam, &c.

Prob. 4. auctoritate Conciliorum, ex quibus, cum multa sint, pauca brevitas gratia feligimus, nempe Concilium Lateranense sub Martino I. sic definitis can. 10. *Si quis secundum sanctos Patrem non constitutus propriè & secundum veritatem duas unius eiusdemque Christi Dei nostri voluntates, coherenter unitas, divinam & humanam ... condemnatus sit.* Concilium Mediolanense sub Mansueto episcopo, in epistola synodica ad Constantinen Imperatorem scripta, in qua Synodi Patres sic loquuntur: *Duas naturales voluntates, & duas naturales operationes habere, utpote perfectum Deum, & perfectum hominem, unum eundemque ipsum Dominum nostrum Jesum Christum, pietatis nos regula perfrui.*

Concilium Romanum centrum virginis quinque Episcoporum, sub Agathone papa, in synodica epistola, directa ad Constantinen Imperatorem, in quod dicunt Episcopi: *Sicut duas naturas, sive substantias, id est deitatem & humanitatem, inconfusae, indivise, incommutabiliter eum (Christum) habere veraciter constemur: ita quoque & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes habere, utpote perfectum Deum, & perfectum hominem, unum eundemque ipsum Dominum Jesum Christum, pietatis nos regula infringit: quia hoc nos apostolica aucta evangelica traxi.* Simonnet Theol. Tom. II.

ditio, sanctorumque Parrum magisterium, quos sancta apostolica aucta catholica Ecclesia, & venerabiles synodi suscipiant, instituisse monstratur.

Et Concilium Constantinopolitanum III. generale, actione 18. in definitione fidei sic loquens: *Duas naturales voluntates in eo, & duas naturales operationes indivise, inconvertibiliter, inseparabiliter, inconfusae, secundum sanctorum Parrum doctrinam adeoque predicamus, & duas naturales voluntates, non contrarias, abstat, juxta quod impii afferuerunt heretici, sed sequentem ejus humanam voluntatem, & non resistentem, vel reluctantem, sed potius & subiectam divina ejus atque omnipotentem voluntati,*

Tom. eod. p. 1025.

Prob. denique 5. auctoritate Summorum Pontificum, cum, nempe Martini I. in epistola encyclica, ad fideles omnes directa, in qua sic loquitur: *Pari numero unitis substantialiter ei naturis, ejusdem voluntates & operationes sapere nobis tradiderunt (Pares) hoc est, increatam & creatam, divinam & humanam, & coherenter unitas. Agathonis in privata sua ad Constantinen Imperatorem epistola, in qua p. 635. Romanæ Ecclesiæ doctrinam exponens, sic ait: Duas dicimus eundem Dominum nostrum Jesum Christum, sicut naturas, ita & naturales in se voluntates & operationes habere, divinam scilicet & humanam: divinam quidem voluntatem, & operationem habere ex eterno, cum coessentiali Patre communem; & humanam, temporaliter ex nobis cum nostra natura susceptam. Hac est apostolica, atque evangelica traditio, quam tenet spiritualis vestri fælicissimi Imperii Mater Apostolica Christi Ecclesia.*

Leonis II. in epistola ad Constantinen Imperatorem scripta, in qua acta sextæ Synodi confirmat, & approbat, eamque laudat, quod duas naturales voluntates, duasque naturales operationes Christum habere veraciter predicaverit. Et Eugenii IV. in decreto, in quo haec habet: *Duas naturales voluntates, & operationes confitemur, ad salutem humanam convenienter in (Christo) concurrentes.*

RESPONSIO II.

In Christo, præter facultatem volendi divinam, fuit etiam facultas volendi humana.

Est etiam, secundum non paucos, contra Monothelitas: non enim pauci volunt hosce hereticos non solum actum volendi humanum, sed etiam humanam volendi facultatem, seu potentiam, Christo denegasse, nullamque aliam facultatem volendi, sicut & nullum allium volendi actum in cognovisse, præter actum, & facultatem volendi naturæ divinæ.

Hæc autem responso, quæ est de fide, sequitur evidenter ex praecedenti, & adhuc probarur breviter: quia Patres unanimi consensu docent, Verbum assumptæ perfectiones omnes naturales humanitatis. Sed humana facultas volendi est humanitatis perfectio naturalis, & quidem magna. Item secundum Patres & Concilia, Verbum assumptæ animam intellectualem & rationalem. Sed anima rationalis est essentialiter voluntiva, & appetitiva. Item ex Patribus & Conciliis, integra natura humana est in Christo. Sed humana facultas volendi ad naturæ humanae integratatem pertinet. Item, iuxta Patres & Concilia, Christus est perfectus homo, & nobis per omnia similis absque peccato: sed ad hoc utrumque requiritur, ut sicut nos habemus, ipse quoque habeat facultatem volendi humanam.

Denique Verbum, incarnando se, id totum assumpsit, quod sanandum fuit. Atqui quod in homine lapio præcipue sanandum fuit, est volendi facultas, cum facultate intelligendi: illa enim utraque facultas peccato primi patentis gravissime vulnerata est; cum ex eo ignorantia in intellectum, & in voluntatem infirmitas profluxerit. Ergo, &c.

Sic argumentantur Patres, inter alios Damascenus lib. 3. orthodoxa fidei cap. 18. *Quidnam, inquit, ex humanitate ab eo assumpta utilitatis in nos rediit, si ei quod primum vitium contraxit, salvo allata*

Mm 3 non

non est, nec id actum, ut per divinitatis conjunctio-
nem innovaretur, ac robur contraheret? Neque enim
quod non assumptum est, morbo levatum est. Quo-
circa totum hominem assumpit, & quod in eo pra-
stantissimum erat, & in morbum incidorat, ut toti
salutem afferret.

Sic autem dicitur S. Doctor pro mente humana seu pro facultate intelligendi: *Ied quod dicit pro humana intelligendi facultate, manifestè valet pro humana facultate volendi. Nam si ad hoc ut humana mens sanaret à Verbo, necesse fuit, ut à Verbo assumeretur; similiter ut voluntas à Verbo sanaret, necesse fuit, ut assumeretur à Verbo: & sicut mēs non assumpta, morbo levata non esset, ita & voluntas non assumpta, &c. Quamobrem Damascenus appositus dicit: Totum hominem assumpit, ut totū salutem afferret.*

Quares 1. utrum voluntas humana Christi habue-
rit actus?

R. affirmativè. Nam 1. habuit actus liberos & ne-
cessarios; necessarios quidem, ut amorem beatitudinis;
& liberos, ut acceptationem mortis. 2. Habuit ac-
tus virtutum omnium, quæ beatitudinis, & hypo-
statische unionis perfectioni non repugnant: non e-
nīm virtutes omnes illas habuit frustra, nec actus il-
larum proprios exercitū negari potest. 3. Habuit
voluntatem, ut vocant, simplicem, intentionem, e-
lectionem, ulūm, & fruitionem; nam perfectissimè
proper finem operata est, amando illum, illum in-
tendendo, media ad illum consequendum idonea e-
ligendo, & electa exequendo, atque illo obtento
fundo. 4. Habuit actus amoris, odii, desiderii.
spei, & audacia; nam Christus, ut homo, dilexit
Deum, & proximum, odio habuit peccatum; desideravit
redemptionem nostram; speravit gloriam corporis sui,
& nominis sui exaltationem; & generosè
aggressus est pericula, ad bonum obtinendum.

5. Habuit affectus irā, timoris, & tristitiae, ut jam
probarum est. 6. Habuit actus efficaces, per quos
virtutum omnium opera exercevit, & divinae volun-
tati obsecratus est semper. 7. Habuit etiam actus ineffi-
caces, ut patet ex illo Matth. cap. 26. Pater, se
possibile est, &c. Hi porro actus, qui in nobis plu-
rumque necessarii sunt propter motionem appetitus
materialis rationis advertentiam prævenientis, & ra-
piens voluntatem, antequam agere possit liberè,
tuerunt omnes & semper in Christo liberrimi, quia
nimisim in eo appetitus materialis in officio ira con-
tinebatur, ut nec rationem prævenire, aut perturba-
re, nec voluntatem rapere posset.

*Quares 2. utrum voluntas humana Christi ali-*quos habuerit actus, contrarios actibus divinae vo-*luntatis?***

R. negativè, cum sexta Synodo generali in defini-
tione fidei verbis supra relatis. Præterea, si voluntas
humana Christi actum aliquem habuit actui voluntatis
divinae contrarium, actus ille vel fuit efficax, vel
inefficax. Neurum dici potest, Non primum; nam
voluntas humana Christi semper voluit efficaciter,
quidquid Deus voluit eam velle, & quatenus voluit,
ut manifestè significat Christus ipse, cùm ait Joan.
cap. 4. *Meus cibus est, ut faciam voluntatem ejus qui*
misit me, & perficiam opus ejus. Et cap. 8. *Qua placi-*
tatis sunt ei, facio semper.

Non etiam secundum: nam si voluntas humana
Christi habuit actum inefficacem, actui voluntatis di-
vinæ contrarium, maximè actum illum vitandi mor-
tem, quem Christus habuit, cùm dixit: *Pater, se*
possibile est, &c. Atqui actus ille contrarius non fuit
actui voluntatis divinae: nam 1. Deus volebat, ut
Christus haberet actum illum; & voluntas humana
Christi, ut obtemperaret voluntati divinae, in actum
illum liberè erupit. 2. Actus ille vitandi mortem non
repugnabat actui, quo Deus volebat efficaciter, ut
Christus moreretur: cùm enim nec impediret nec re-
tractaret actum, quo, Christus ut homo mori vole-
bat efficaciter, mortem Christi, quam volebat Deus,
nec impediabat, nec retardabat.

Queres 3. utrum humana Christi voluntas semi-
per fuerit impleta?

R. 1. Omnis voluntas humana, qua Christus omni-
nōd abolutè ac efficaciter, & abīque omni restriktio-
ne voluit aliquid, sicut semper impleta: Christus enim
nunquam voluit omnīd abolutè & efficaciter, nisi
ea, quæ perficere potuit, quia nunquam nisi pruden-
tissimè & honestissimè voluit. 2. Non omnis voluntas
humana Christi, etiam ea, quæ voluit aliquid ab-
solutè & efficaciter, sed non omnīd, & cum aliqua
restriktione, putà quia tantum voluit illud, quantum
per vires naturales & humana media perfici poterat,
implera fuit: talis est v.g. voluntas, quæ aliquando
voluit latere, & tamen latere non potuit.

ARTICULUS II.

Utrum voluntas humana Christi peccare potuerit.

RESPONSIOS.

Voluntas humana Christi nequidem de potentia
absoluta peccare potuit.

Prob. & primò quidem, quòd Christus, ut homo,
nulli peccato obnoxius fuerit, magno consensu doc-
cent Patres, pro quibus omnibus hic erunt Dionysius
Alexandrinus in epistola adversus Paulum Samo-
latensem scripta, in qua hæc leguntur: *Nisi fuisset*
Christus idem qui erat Deus Verbum, non poterat es-
se alienus à potestate peccandi: nemo enim est, qui
peccare non possit, nisi unus Christus, sicut & Pater
Christi, & Spiritus sanctus.

Athanasius in lib. de salutari adventu Iesu Christi,
ubi Apollinaristis sic objicientibus: *Si omnia assump-*
isti (Deus Verbum) omnīd quoque mentem, cogi-
tandis vim humanam assumpisti: atqui impossibile
est, in humanis cogitationibus peccatum non versari;
quomodo igitur Christus absque peccato erit? S. Do-
ctor respondens, hoc inter alia habet: *Si in pecca-*
| trice (quantum est ex se) natura, impeccabilitas non | apparuisse, quomodo peccatum in carne dannari po- | tuisset, neque carne prævaricationem habente, neque | divinitate peccatum sciente. Quibus verbis Christo, | ut homini, impeccabilitatem attribuit, sine qua dia- | boli opera dissolvere, & homines à peccati servitute | liberare nequivisset. |

Ambrosius in libro de incarnationis dominice
sacramento, ubi eandem Apollinaristarum objectionem
disolvens, ait: *Quero igitur, qua ratione ani-*
mae putent quidam à Domino Iesu non esse suscep-
ti? An quia metus est, ne Iesu Christus labere-
tur humano? ... Tantum abest, ut Christum (A-
postolus) putaverit, lege carnis in peccati vincula
fuisse deducendum, ut ipse in actu positus fragili-
tis humana, per Christum sibi subveniri posse credi-
derit ... Qui ergo alios à carnis lubrico vindicabat,
nunquid formidare poterat, ne etiam ipse dominatu
quodam carnis Iesu vinceretur? ... Quomodo lubri-
cum poterat timere peccati, qui peccatum remissurus
adveniat?

Augustinus in libro de prædestinatione Sanctorum
cap. 15. Numquid, inquit, metuendum fuit, ne acce-
dente atate, homo ille (Christus) libero peccare arbitrio:
An ideo in illo non libera voluntas erat, ac
non tanto magis erat, quanto magis peccato servire
non poterat? Nempe ista omnia (ex quibus est pec-
candi potentia) singulariter admiranda, & alia,
si qua eius propria verissime dici possint, singulariter
in illo accepit humana, hoc est, nostra natura, nullis
suis precedentibus meritis.

Et Cyrillus Alexandrinus in libro adversus Antro-
morphismos cap. 26, ubi ait: *Stolidi vero ac demen-*
tes prorsus sunt, qui ipsum etiam Christum nescio quo
pačo peccare posse affirmant, eam ob causam, quod
in eadem, atque nos, specie fuerit versatus, quodque,
forma servi accepta, cum hominibus in terra egerit.
Et libro de recta in Cristum fide, Theodosio Imperatore nuncupato, sic loquitur: Quemadmodum
caro,

Disputatio IX.

Articulus II.

551

caro, posteaquam Verbi, omnia vivificantis, caro effecta est, mortis & corruptionis imperio superior evasit: sic anima, posteaquam illius effecta est, qui peccatum non novit, è vestigio statum firmum, ac in omnibus bonis stabilem, peccatoque, quod olim tyrannidem exercebat, multis partibus potiorem natu erat.

2. Quid Christus, ut homo, nequidem de potentia absoluta potuerit peccare, probatur 1. sic. Si humanitas Christi praeceptum aliquod divinum transgressa esset, humanitas fuisset tantum principium quo, ipsum verò Verbum fuisset principium quod transgressionis: sicut cum humanitas Christi exercebat actus meritorios, humanitas erat tantum principium quo, ipsum verò Verbum erat principium quod meriti: unde sicut humanitate Christi actus meritorios exerceente, propriè ac strictè loquendo, non humanitas, sed Verbum per humanitatem merebatur: ita humanitate Christi praeceptum aliquod divinum transgredivente, propriè loquendo, non humanitas, sed Verbum ipsum per humanitatem peccasset. Item sicut humanitate actus meritorios exerceente, meritum: verè ac propriè imputabatur Verbo, actio meritoria humanitas erat verè ac propriè actio meritoria Verbi, & Verbum verè ac propriè merebatur, atque simpliciter dicebatur mereri: ita humanitate Christi divinum aliquod praeceptum transgredividente, transgressione divina legis verè ac propriè imputata fuisset Verbo, actio peccaminosa humanitatis verè ac propriè fuisset actio peccaminosa Verbi, & Verbum verè ac propriè peccasset, atque simpliciter dici potuisse peccare.

Atqui quod Verbum sit principium quod transgressionis alicuius, adeoque sit causa particularis alicuius transgressionis; quod actio aliqua peccaminosa sit verè ac propriè actio peccaminosa Verbi; quod Verbum verè ac propriè peccet; quod simpliciter dici possit Verbum peccare; est aliquid positivè dedecens ipsum Verbum, & summa illius sanctitati oppositum, ac injuriosum, adeoque est aliquid absolute repugnans. Ergo quod humanitas Christi praeceptum aliquod divinum transgressa fuerit, sicut aliquid absolute repugnans; adeoque ne de absoluta quidem potentia contingere potuit, ut peccaret humanitas Christi, quæ proinde rectè dicitur fuisse impeccabilis.

Dices. Potuit Verbum efficaciter velle, & facere, ut actiones humanitatis assumptæ ad illud non alio pertinerent titulo, quam titulo causæ universalis, proindeque ne actiones peccaminosa humanitatis assumptæ magis illi imputari posset, quam peccata aliorum hominum. Ergo dici potest, re ipsa hoc efficaciter voluisse, & tecifse, adeoque rationem allatam inefficiac esse. R. neg. ant. Hoc ipso enim quod Verbum humanitatem assumpsit, factum est inimpedibiliter suppositum illius, & consequenter principium quod, & causa particularis omnium ejus actionum; unde vel unio hypostatica absolutè impossibilis est, quod est falsum, & hereticum; vel inimpedibiliter ratione illius, tam peccatum quodlibet repugnavit humanitati assumptæ, quam repugnat Verbum sub quocunque respectu verè ac propriè peccare: hoc autem absolute repugnat. Ergo humanitati assumptæ peccatum quodlibet absolute repugnavit vi unionis hypostaticæ, vi cuius inimpedibiliter facta est verè ac propriè natura Verbi, atque ideo Verbum inimpedibiliter factum est verè ac propriè suppositum illius.

Dices iterum. Aliqua verè ac propriè convenientiunt humanitati assumptæ, qua tamen Verbo attribui non possunt: nam humanitas assumpta, est verè ac propriè creatura, & tamen Verbum nec dici potest, nec est creatura. Ergo etiam humanitas assumpta peccasset, non tamen idcirco dici potuisse Verbum peccare, nec re ipsa peccasset. R. neg. ant. Nam revera Verbum, quæ homo, seu secundum humanitatem, verè ac propriè dici potest, & est creatura; quamquam non dicimus simpliciter; Verbum est creatura;

Simonnet Thol. Tom. II.

ne videanur hoc dicere in sensu Arianorum, qui asserabant Verbum secundum se, seu secundum divinitatem suam creaturam esse,

At inquires. Humanitas assumpta, est filia Dei adoptiva, nec tamen propterea Verbum dici potest, aut est Filius Dei adoptivus. Ergo, &c. R. neg. ant. Nam esse Filium Dei adoptivum, est denominatio personalis: unde cum humanitas assumpta non sit persona, nec est, nec potest esse filia Dei adoptiva.

At inquires. Humanitas assumpta, est Dei serva, & tamen Verbum nec dici potest, nec est servus Dei. R. Verbum dici posse, & esse servum Dei eo sensu, quo humanitas assumpta, est Dei serva. Humanitas autem assumpta non est propriè ac strictè, sed impro priè tantum & latè serva Dei, unde Verbum, quæ homo, seu secundum humanitatem, dici potest, & est, non propriè ac strictè, sed impro priè & latè servus Dei, & hoc secundo sensu re ipsa servus Dei non semel appellatur in Scriptura. Sed de hoc alias.

Dices denique. Non est aliquid repugnans Verbo, quod possit mori, & moriatur secundum humanitatem assumptam. Ergo nec est aliquid ipsi repugnans, quod secundum eamdem humanitatem assumptam possit peccare, & peccet. R. neg. conseq. Nam quod Verbum verè ac propriè dicatur posse mori, & mori secundum humanitatem assumptam, non est aliquid ipsum positivè dedecens, nec oppositum sanctitati ejus, aut alteri attributo divino. At in aestimatione prudenti Verbum positivè dedecet, & sanctitati ejus adverteratur, quod verè ac propriè dicatur posse peccare, & peccare etiam secundum naturam crearam, ipsi unitam hypostaticè, adeoque simpliciter dici possit posse peccare, & peccare, quia quod secundum naturam assumptam potest, hoc simpliciter potest.

2. Si humanitas Christi praeceptum aliquod divinum transgressa esset, Verbum peccasset non solum secundum voluntatem humanam, sed etiam secundum divinam: ita ut in Christo fuissent duo peccata, unum voluntatis humanæ, & alterum divinæ. Atqui absolute implicat, ut Verbum peccet secundum voluntatem divinam. Ergo, &c. Minor constat. *Prob. seq. maj.* Quia quandiu unio hypostatica perseverat, tandem voluntas divina tenetur humanam dirigere, & impedit ne peccet: ex duabus enim voluntatibus, in eodem supposito convenientibus, superior tenetur inferiorem regere, & ejus peccatum impeditre, quantum potest, ita ut non impediendo, cum potest, ipsi etiam peccet secundum se. Ergo voluntate humana Christi peccante, peccasset etiam voluntas divina, quia peccatum voluntatis humanæ impeditre potuisse, & tamen non impediisset, adeoque humanitate Christi praeceptum aliquod transgredivente, Verbum peccasset, non solum secundum voluntatem humanam, sed etiam secundum divinam, & sic Verbum non solum peccasset ut homo, sed etiam ut Deus.

Dices. 1. Quando duas naturæ in eodem supposito convenientiunt, tunc tantum natura superior tenetur regere inferiorem, quando inferior propriam libertatem non habet. R. hoc esse falsum: ad hoc enim ut ex duabus naturis, una alteram regere teneatur, sufficit, quod sit superior altera, & cum ea convenient in eodem supposito: nam hoc ipso altera ei in operando subordinatur, tanquam aliquid, cuius regimen ad eam specialiter actinet: & suppositum, in quo duas ille naturæ convenientiunt, tenetur inferiorem regere per superiori.

Dices 2. Deus non tenetur impeditre peccata hominum iustorum: unde hominum iustorum peccata nec imputantur, nec imputari possunt Deo. Ergo Verbum non tenebatur impeditre peccata naturæ assumptæ, &c. R. neg. conf. Disparitas est, quia respectu hominum iustorum, & aliorum, Deus est tantum causa universalis, quæ non ita tenetur causas particulas regere, ut earum defectus impeditre teneatur: at respectu naturæ assumptæ Verbum habet se ut suppositum, ac proinde ut principium quod, & causa parti cularum.

M m 4

cularis omnium ejus actionum: unde omnes ejus actiones, ut spectatiter suas, sibi propriae, curare & ordinare tenebatur, & eas non curando nec ordinando, peccasset.

Dices 3. Humanitatem Christi peccante; Verbum non peccasset secundum se: sicut humanitate Christi actus meritorios exercebat, Verbum non merebatur secundum se, & humanitate Christi mortiente Verbum non moriebatur secundum se. *R.* Humanitate Christi actus meritorios exercebat, Verbum non merebatur secundum se praeceps, sed secundum se simul & humanitatem suam: Christus enim merebatur ut homo Deus, ut homo exercens actus meritorios, & actus meritorios, quos exercebat ut homo, infinitè dignificans ut Deus. Mortiente humanitate Christi Verbum non moriebatur secundum se, quia non moriebatur secundum naturam divinam, sed solum secundum naturam assumptam: Humanitate Christi præceptum aliquod divinum transgrediente, Verbum peccasset non solum secundum naturam assumptam, sed etiam secundum se, quia non solum peccasset secundum voluntatem humanam, sed etiam secundum voluntatem divinam, quæ peccatum voluntatis humanæ, quod impedit tenebatur, non impedivisset.

Dices 4. In divinam voluntatem obligatio non cadit. Ergo nec tenetur, nec teneri potest ad regendum modo supra dicto voluntatem humanam, quamvis in eodem supposito cum ea convenientem. *Resp.* dist. ant. In divinam voluntatem non cadit obligatio strictè sumpta. *C.* ant. nam hæc obligatio oritur ex lege, & voluntas divina non habet superiorem, cuius lege ligari possit. Non cadit obligatio latè sumpta, orta scilicet ex ipsa natura voluntatis divinae, quæ cum sit essentialiter recta, ab eo quod rectum & honestum est, deviare non potest. *N.* ant. Item non cadit obligatio latè sumpta, orta ex ipsa rerum exigentia & natura. *Neg.* iterum ant. & conseque. Itaque sicut Deus tenetur ad non mentiendum, vel, si vis, hoc sibi debet ut non mentiatur, quia mentiri in honestum est per se & intrinsecè: ita Verbum tenetur regere naturam sibi hypostaticè unitam, vel, si vis, hoc sibi debet, ut regat naturam sibi hypostaticè unitam, quia suppositum naturam suam non regere, per se & intrinsecè in honestum est.

Dices 5. Voluntas divina tribus personis communis est, & Pater ac Spiritus sanctus non tenetur regere humanitatem Christi. Ergo nec ad id tenetur Verbum. *R.* neg. conseq. Nam voluntas divina sic tribus personis communis est, ut sit singularum propria, sive quatenus est propria unius personæ, aliquam habere potest obligationem, quam non habeat, quatenus propria est personarum aliarum: quare voluntas divina, quatenus est in Verbo, non verò quatenus est in aliis duabus personis, tenetur regere humanitatem, à Verbo assumptam: unde si per impossibile, voluntas divina humanitatem hanc peccare permisisset, solum Verbum etiam secundum voluntatem divinam peccasset, quanquam peccati hujus à Verbo commissi turpitudine & infamia in estimacione morali redundasset etiam in Patrem, & Spiritum sanctum, propter summam trium personarum in natura divina identitatem.

Prob. 3. Divinitas humanitati Christi hypostaticè unita summe sanctificat illam in ordine creato, seu in ordine sanctificationis participata: divinitas enim in hoc ordine non potest melius & perfectius participari, quam participatur ab humanitate Christi. Ergo divinitas, humanitati Christi tantum tribuit sanctitatem, quanta esse potest in ordine creato, seu in ordine sanctitatis participata. Ergo divinitas humanitati Christi tribuit totam sanctitatem, quæ in ordine creato seu in ordine sanctitatis participata ex conceptu suo non repugnat. Atqui ex conceptu suo non repugnat creatura ita per participationem sancta, ut etiam in ordine ad potentiam Dei absolutam, omne peccatum, sive mortale, sive veniale, repugnet illi in sensu composito forme sanctificantis. Ergo revera humanitas Christi repugnantiam hanc habet à divini-

tate sibi unita hypostaticè: adeoque stante unione illa, nequidem de potentia Dei absoluta contingere potuit ut peccaret. Ex his

Nota. 1. Humanitas Christi habet formaliter à divinitate repugniantiam cum omni peccato etiam in ordine ad potentiam Dei absolutam; unde ipsa divinitas est formalis repugnancia humanitatis Christi cum omni peccato, &c.

2. Consequenter humanitas Christi habet formaliter à divinitate de potentia Dei etiam absoluta, infrastribilem exigentiam, non solum auxiliorum, quibuscum bonum semper vellet, & ageret; sed etiam, quod adhuc melius erat, ac perfectius, physica prædeterminationis ad bonum, & negationis concursus omnis, necessarii ad potentiam completam & expeditam ad malè agendum: unde divinitas ipsa est in humanitate Christi non solum auxiliorum, quibuscum bonum, &c. sed etiam physica prædeterminationis ad bonum in genere, & negationis concursus omnis, &c. exigentia formalis, de potentia Dei etiam absoluta infrastrabilis.

3. Et ita humanitas Christi est formaliter, etiam in ordine ad potentiam Dei absolutam, impeccabilis per divinitatem; unde divinitas ipsa est formalis, etiam in ordine ad potentiam Dei absolutam, substantialis impeccabilitatis humanitatis Christi,

4. Hinc humanitas Christi habet impeccabilitatem longè superiorem impeccabilitate intrinseca beatorum, posita in visione & amore beatifico, & impeccabilitate extrinseca confirmatorum in gratia ora ex decreto, quo Deus illos à peccato præservare decreverat efficaciter.

5. Habet nihilominus humanitas Christi impeccabilitatem, impeccabilitate Dei longè inferiorem, quamvis sit impeccabilis per eandem formam, qua Deus impeccabilis est, nempe per divinitatem. Ratio est, quia humanitas Christi non est impeccabilis divinitatem per essentiam, sicut Deus est, sed tantum per participationem, ed quod divinitatem non habeat per identitatem, sicut Deus habet, sed solum per unionem contingentem, quippe quæ posset non esse: est tamen humanitas Christi intrinsecè ac substantialiter impeccabilis divinitate; quia divinitas non per aliquid creatum, sive imitativum, sed se ipsa humanitatem Christi, sibi intrinsecè ac substantialiter unitam, efficit impeccabilem. Sed ut hæc omnia melius intelligas,

Nota. 6. Divinitas, substantialiter unita humanitati Christi, respectu illius, habet se, seclusus imperfectionibus, ad modum forme intrinsecæ, illam substantialiter sanctificantis, cuius forma effectus formalis primarius est substantialis participatio esse divini: effectus vero formales secundarii sunt amabilitas summa in ordine creato, dignitas ad dona supernaturalia majora & majora in infinitum, dignitas ad gloriam, gloria qualibet finita maiorem, denique repugnancia cum omni peccato, & absolute infrastrabilis exigentia prædeterminationis ad bonum, & negationis concursus omnis necessarii ad potentiam expeditam peccandi; qua potentia Christo nec necessaria, nec utilis fuit ad opus redemptionis nostræ.

Dices. Humanitas Christi non potuit quidem peccare in sensu composito unionis hypostaticæ, at potuit in sensu diviso illius; ita ut primum esse peccati esset primum non esse unitum, & eodem instanti reali, quo peccasset, posterius natura defuisse unio propter peccatum, ut accidit in homine iusto peccante. Sed contra est. 1. Si ita est, humanitas Christi non magis fuit impeccabilis, quam quilibet homo iustus; nam homo iustus non potest peccare in sensu composito gratia habitualis, sed tantum in sensu diviso, eo scilicet modo, quo hic asseritur de humanitate Christi. Atqui quod Christus ut homo non magis fuerit impeccabilis, quam quilibet purus homo iustus, dici non potest sine manifesta absurditate. Ergo, &c.

Contra est 2. Quia si ita est, humanitas Christi re ipsa non fuit impeccabilis: nam non posse peccare.

peccare in sensu composito unionis, sed tantum in sensu diviso, ut hic intelligitur, nihil aliud est, quam non posse conjungere peccatum cum unione, seu cum peccato retinere unionem; sicut in quolibet homine justo non posse peccare in sensu composito gratiae habitualis, sed tantum in sensu diviso, nihil aliud est, quam non posse conjungere peccatum cum gratia habituali, seu cum peccato retinere gratiam habitualem.

Contra est 3. Quia si ita est, unio hypothistica pendebat in conservari, ac proinde in esse ab actionibus humanitatis, & humanitas prius natura operabatur, quam esset unita Verbo. Sed hoc est falsum nam substantia quilibet natura saltem prius subsistit in se, vel in alio, quam operetur. Ergo humanitas Christi prius saltem natura subsistebat in Verbo, quam operetur. Ergo prius saltem natura, quam operetur, unita erat Verbo. Ergo unio hypothistica prius saltem natura existebat, quam quilibet operatio humanitatis, adeoque existebat independenter, & antecedenter ad quamlibet operationem humanitatis.

ARTICULUS III.

Utrum voluntas humana Christi elicere potuerit actum minus perfectum, omisso perfectiori, sibi possibili.

RESPONSIO I.

Humanitas Christi potuit potentia saltem physica elicere actum minus perfectum, omisso perfectiori, sibi possibili.

Prob. breviter. Nam si Christus, ut homo non potuit potentia saltem physica, actum minus perfectum elicere, omisso perfectiori, sibi possibili, fuit antecedenter ac physicè determinatus intrinsecè ad actum perfectiorem. Falsum conf. Ergo, &c. Seq. maj. per se patet. *Prob. min.* Nam si Christus fuit antecedenter ac physicè determinatus intrinsecè ad actus perfectiores, elicendo actus perfectiores, & in quibuslibet circumstantiis optimum semper eligendo, non fuit dignus laude, gratitudine, & premio, quod est falso sum, & absurdum. Ergo, &c.

Dices 1. Quantumvis supponatur Christus fuisse antecedenter ac physicè determinatus intrinsecè ad optimum, potuit tamen inter actus optimos eligere hunc vel illum, quorum neuter erat melius altero, sive unum elegit liberè, cum posset illum non eligere, sed alterum. Ergo unum eligendo præ altero, laude, gratitudine ac premio dignus fuit. Ergo Christus potuit cum antecedenti ac physica ad optimum determinatione intrinsecè, habere libertatem, ad laudem, gratitudinem & premium sufficientissimam. *R. neg.* utramque conseq. Ratio negandi est, quia libertas eligendi hunc vel illum actum ex duabus plane similibus, vel æqualibus, est quidem libertas in genere physico; at non est libertas in genere moris, & qualis in prudenti æstimatione requiritur ad laudem, gratitudinem & premium.

Dices 2. Atqui ad libertatem in genere moris non requiritur libertas inter inæqualia, sed libertas inter æqualia sufficit. Nego. *Probabis.* Deus non est acti-
vè indifferens ad actus inæquaes; omnes enim actus divinae voluntatis sunt infinitè honesti; & tamen Deus operatur honestè ac laudabiliter in genere moris, determinando se ad hunc actum, potius quam ad alium æquum bonum ac perfectum, ad quem poterat se determinare. Ergo, &c. *R. neg.* conseq. Deus enim non est quidem indifferens ad actus inæquaes, propter rationem datum; at est indifferens ad objecta inæqualia. Deus itaque operatur honestè & laudabiliter in genere moris, eligendo hoc objectum, quia licet non possit habere actum minus bonum, posset tamen eligere objectum minus bonum: unde actus ejus honestus est & laudabilis in genere moris, quia eligit objectum magis bonum, cum posset minus bonum eligere.

Nota. Ad honestatem & laudabilitatem in genere moris, requiriuntur, & sufficit inæqualitas in actibus, vel in objectis, ex quibus unum præ alio potest eligi: Unde ubi neque in actibus, neque in objectis reperitur inæqualitas, ibi nullum prorsus est fundamentum laudis, & impunitabilitatis in genere moris.

Dices 3. Ista bonitas formalis actus, quo Deus eligit objectum aliquod, illi tribuitur, & imputatur ad laudem in genere moris. Ergo Deus honestè ac laudabiliter in genere moris operatur, præcisè quia ponit actum bonum, quamvis hoc actu, vel alio aquæ bono carere non possit. *R. neg.* conseq. Ratio negandi est, quia bonitas ipsa actus, quo Deus eligit objectum aliquod, id est illi ad laudem in genere moris tribuitur, quia objectum illud, quod per actum eligit, melius est objecto alio, quod posset eligere; vel, si vis, quod idem est, quia per actum, objectum melius minus bono anteponit libere.

Dices 4. Actus quo Deus eligit objectum melius, cum posset eligere minus bonum, non est melior nec perfectior, quam actus alius, quo objectum minus bonum eligeret. Ergo gratis dicitur Deus operari honestè & laudabiliter in genere moris, eò quod eligit objectum melius, cum posset minus bonum eligeret. *Probabis ant.* Quia omnes actus divinae voluntatis æqualem habent bonitatem ac perfectionem, cum omnes sint infinitè boni ac perfecti.

R. neg. conseq. Itaque quamvis actus, quo Deus eligit objectum melius, non sit melior ac perfectior actu alio, quo minus bonum eligeret, ut probatum est, habet tamen honestatem & laudabilitatem in genere moris, quam non haberet actus alius, quia majorem habet bonitatem objectivam, vi cuius haberet etiam majorem bonitatem formalem, si possibilis esset. Unde per actum illum Deus rectè dicitur operari honestè ac laudabiliter, non solum in genere physico, sed etiam in genere moris: is enim rectè censetur operari honestè ac laudabiliter in genere moris, qui liberè eligit majorem bonitatem objectivam, atque ita majus ad laudem fundamentum ponit liberè, quantum est ex parte objecti, licet non ponat majus, quantum est ex parte actus; quia possibile non est, eò quod actus ejus omnes essentialiter habent æqualem bonitatem, ac perfectionem formalem in genere physico.

Dices 5. Si imputatur Deo ad laudem in genere moris, quod eligat objectum melius, quamvis actus quo eligit, non sit melior ac perfectior; debet quoque ei imputari ad vituperium aliquod, si eligat objectum minus bonum, quamvis actus non sit minus bonus. *R. neg.* seq. Nam si Deus esset aliquo modo vituperandus, eò quod eligret objectum minus bonum, vel quia peccaret, vel quia saltem moraliter deficeret, bonus minus majori præferendo. Neutrum dici potest. Non primum, ut per se clarum est. Non etiam secundum: nam ille moraliter deficeret dicitur, qui voluntariè caret actu meliori ac perfectiori, quem posset habere. At Deus minus bonus eligendo, non sic careret actu aliquo modo melior ac perfectiori, quem habere posset, eligendo scilicet bonus majus: actus enim quo Deus minus bonus eligit, tam bonus ac perfectus est in genere physico, quam bonus ac perfectus esset actus quo eligret bonus majus; cum in genere physico sit infinitè bonus ac perfectus.

At inquires. Actus, quo Deus eligret minus bonus, non haberet honestatem ac laudabilitatem in genere moris, quam haberet actus, quo majus bonus eligret. Ergo Deus eligendo minus bonus, voluntariè caret aliquia perfectione, quam habere posset eligendo bonus majus, adeoque deficeret moraliter, & sic aliquo modo vituperandus esset. *R. neg.* conseq. Ratio est, quia honestas & laudabilitas in genere moris, quam haberet actus, quo Deus majus bonus eligret, nullam perfectionem & bonitatem dicit supra bonitatem ac perfectionem in genere physico, quam haberet actus quo Deus eligret minus bonus: unde ex eo quod actus aliquis divinae voluntatis

tatis non habet honestatem & laudabilitatem in genere moris, vel quia necessarius est, vel quia non tendit in maius bonum; non minus bonus ac perfectus est, nec minus voluntatem divinam perficit, ut patet ex amore quo Deus se ipsum diligit, cui nihil bonitas ac perfectionis deest, ex eo quod, quia summe necessarius est, caret honestate & laudabilitate in genere moris.

Dices denique. Objecta omnia habent aqualem bonitatem respectu Dei R. neg. Unum enim magis Deum decet, quam aliud, & unum majorem habet vim alliciendi amorem Dei, quam aliud: quamvis Deus pro arbitrio suo, & absque omni viruperabilitate, possit illud eligere, quod minorem haber decentiam, & minorem vim alliciendi amorem divinum. Porro cum Deus in operibus suis ad extra potuerit eligere longe minora iis, quae re ipsa elegit, omnes actus liberi divinae voluntatis non solum in genere physico, sed etiam in genere moris, infinite honesti sunt, ac laudabiles.

RESPONSI O II.

Christus, ut homo, potuit etiam potentia morali, elicere actum minus perfectum, omisso perfectiore.

Prob. Nam si non potuit, maximè quia voluntas ejus humana fuit antecedenter, per visionem & amorem beatificum determinata & necessaria moraliter ad actum perfectorem, & ad semper eligendum optimum. Sed hæc ratio est falsa: nam actus boni ac meritorii Christi viatoris, de quibus hic agitur, & quos Christus ex prævia cognitione scientie supernaturalis eliciebat, erant natura priores, quam actus Christi, ut comprehensoris; nempe visio & amor beatificus. Ergo erant à visione & amore beatifico planè independentes; quod enim est natura prius, non potest ullo modo dependere ab eo, quod est natura posterius. Ergo voluntas humana Christi nullo pacto per visionem & amorem beatificum determinari & necessari poterat ad actus illos.

Antecedens, in quo est tota difficultas, defenditur à pluribus Doctoribus, tam veteribus, quam recentioribus, & sic probari potest. Quia Christus, ut homo, quandiu viator fuit, visionem & alios actus beatificos habuit non solum titulo debiti connaturalis propter unionem hypostaticam, & sanctitatem substantialis, sed etiam titulo præmii ac mercedis: ita ut visionem cum aliis actibus beatificis à primo instanti conceptionis acceperit, & sequentibus retinuerit propter actus bonos ac meritorios, quos ut viator singulis momentis exercuit: melius enim fuit, & gloriosius Christo, habere ex merito, quam sine merito, id quod ex merito habere potuit. Ergo actus boni ac meritorii Christi, ut viatoris, fuerunt natura priores visione & amore beatifico: meritus enim saltem natura præcedit mercedem. Sed dato quod actus meritorii Christi ut viatoris, non fuerint natura priores actibus ejus, ut comprehensoris, sic

Adhuc argumentor. Gratis dicitur voluntas humana Christi fuisse per visionem & amorem antecedenter determinata ac necessaria moraliter ad actum perfectorem, & ad eligendum optimum. Ergo, &c. *Prob. ant.* Nam si voluntas humana Christi fuit per amorem beatificum sic determinata ac necessaria moraliter ad actum, &c. maximè, ut contendunt adversarii, propter difficultatem ad oppositum, ortam ex ipso amore beatifico, & tantum, ut non posset moraliter superari propter imbecillitatem potentie: sed hoc gratis assertur. Ergo, &c.

Prob. min. Nam dato quod voluntas humana Christi propter amorem beatificum tale ad actum perfectorem & ad optimum, pondus habuerit, cui moraliter non posset resistere potentia non confortata, quæ idcirco tantam ad actum imperfectorem, & ad non optimum difficultatem passa sit, ut eam superare non posset moraliter; ut potuit voluntas humana Christi à Deo confortari, & dico ita re ipsa confortata esse contra amoris beatifici pondus, ut ei refutare moraliter posset, si yeller; & hoc dico, quia

necessitas moralis in Christo ad actum perfectorem & ad optimum, orta ex amore beatifico, qui necessarius fuit, videtur non parum obscurata fuisse actum Christi viatoris laudabiliter in genere moris.

Porrò Deus voluntatem humanam Christi contra pondus amoris beatifici conforavit, non per pondus oppositum, seu per actum vitalem, quo voluntas humana Christi indeliberatè propenderet ad actum imperfectorem, & ad non optimum, sed per concursum præsum, seu physicam præmotionem, quo voluntas humana Christi ita complebatur, & accingebatur ad eligendum vel non eligendum actum perfectorem, ut moraliter posset illum eligere vel non eligere, illumque absque omni necessitate eligeret. Physica autem illa præmotio, activè sumpta, erat omnipotencia divina, se ipsa immediate agens in voluntatem humanam Christi: sumpta vero passivè, erat ipsa voluntas humana Christi, tali modo se habens se ipsa formaliter vi actionis divinæ in ipsa, seu vi actionis divinæ in ipsam se ipsa formaliter sic completa, & accincta ad operandum.

At inquit. Deum non decebat, ut sic voluntatem humanam Christi compleret, ut ponderi amoris beatifici moraliter posset resistere. *R. neg.* Itaque Deum, & quidem maximè, decebat sic voluntatem humanam Christi completere per præviā actionem in illam, vel delicer ut sic completa, posset se ipsa laudabiliter in genere moris ac meritorie determinare ad actus perfectiores, & ad optimum. Sed

Nota pro sequenti propositione. Duplex distingui potest viruperabilitas in genere moris. Prima est ea, qua oritur ex actu malo, sive mortali, sive veniali. Qui enim peccat, sive mortaliter, sive venialiter tantum, proculdubio viruperabilis est. Secunda oritur ex carentia moralis perfectionis, quam quis potest habere; & tamen eam liberè non habet: nam qui liberè omittit actum perfectorem, quem potest elicare, dignus est viruperio aliquo, illique exprobrari potest, quod actum imperfectorem eliciat, omisso perfectiori, quem posset elicere; praesertim si æquè facile elicere posset perfectiorem: quare cum omnis viruperabilitas in genere moris sit macula, vel fundatur in macula ejusdem generis, duplex distingui potest macula in genere moris; una scilicet, que consistit in actu malo, sive mortali, sive veniali; altera vero, que consistit in carentia perfectionis moralis, quam quis potest habere, & tamen liberè eam non habet. Hoc presupposito, sit

RESPONSI O III.

Humanitas Christi sic potuit, etiam moraliter, actum minus perfectum elicere omisso perfectiori, ut tamen habuerit exigentiam absolute infrustrabilem assistentia specialis, vi cuius semper & infallibiliter actum perfectiorem eliceret, omisso minus perfecto, & optimum eligeret.

Prob. 1. Quia, ut supra probatum est divinitas tenet regere humanitatem Christi. Ergo humanitas Christi non potuit incurrit viruperabilitatem aliquam, & maculam in genere moris, quia eandem incurrit divinitas. Sed humanitas Christi, non eligendo optimum, & actum elicendo imperfectiorem, perfectiori omisso, incurrit viruperabilitatem, & maculam aliquam in genere moris, ut patet ex notabilis posito. Ergo eandem incurrit divinitas. Atqui simpliciter repugnat divinitatem, viruperabilitatem & maculam aliquam in genere moris incurrit. Ergo simpliciter etiam repugnat, humanitatem Christi non eligere optimum, & actum imperfectiorem, omisso perfectiori, elicere; repugnat, inquam, propter regnum ipsi debitum à divinitate; adeoque vi hujus regiminis, sibi à divinitate debiti, humanitas Christi vel fuit antecedenter determinata intrinsecè ad actum perfectiorem, & ad optimum; quod dici non posse supra probatum est; vel habuit infrustrabiliter specialiē assistentiam, vi cuius semper & infallibiliter eliceret actum perfectiorem, & optimum eligeret. Ergo revera, &c.

Prob.

Disputatio IX. Articulus III.

555

Prob. 2. Sanctitas substantialis humanitatis Christi, ut parer ex supra dictis, summa fuit in ordine creato, seu in ordine sanctitatis participata. Ergo fuit incompossibilis cum omni virtutepotestate & macula in genere moris; alioquin non fuit summa. Ergo fuit incompossibilis cum omissione actus perfectiorum, & electione non optimi. Ergo humanitas Christi propter sanctitatem suam substantialiem, vel fuit physice prædeterminata ad actum perfectorem, & ad optimum, quod est falsum; vel instrutabiliter habuit specialem assistentiam, vi cuius semper & infallibiliter, &c. Ergo revera speciale illam assistentiam habuit instrutabiliter.

Dices 1. Ex nobis, repugnabat simpliciter, humanitatem Christi elicere actum imperfectorem, omiso perfectiorum. Ergo neque moraliter, neque physicè poterat actum imperfectorem, perfectiori omiso, elicere. *R. dist. ant.* Repugnabat simpliciter humanitatem Christi elicere, &c. propter antecedentem aliquam determinationem intrinsecam ad ponendum actum perfectorem, vel propter defectum alicuius prærequisiti ad ponendum actum illum, *N. ant.* Repugnabat humanitatem Christi elicere, &c. propter regnum ipsi debitum, & instrutabilem speciale assistentia exigentiam, quam habebat formaliter & immediate à sua sanctitate substantiali, *C. ant. & dist. cons.* Ergo actum imperfectorem, perfectiori omiso, elicere non potuit potentia, quæ sibi relata esset, aut etiam relinqui posset, *C. conseq.* Potentia, quæ nec sibi relata esset, nec reliqui posset, quia instrutabiliter exigebat specialem assistentiam, vi cuius semper & infallibiliter actum perfectorem, imperfectiori repudiato, eliceret, *N. conseq.*

Dices 2. Repugnantia illa, quæ secundum nos habuit humanitas Christi ad actum imperfectorem, fuit antecedens. Ergo vi illius, humanitas Christi fuit antecedenter determinata ad actum perfectorem. *R. dist. ant.* Repugnantia illa, quem secundum nos, &c. fuit antecedens, & fundata in aliquo voluntati humanae Christi intrinseco, quo modus illius operandi immutaretur, & ad unum ipsa applicaretur irresistibiliter, *N. ant.* Repugnantia illa, quem secundum nos, &c. fuit antecedens, & fundata in aliquo, intrinseco quidem voluntati humanae Christi, nempe in divinitate humanitatis Christi compositivè intrinseca, sed solum per se ipsum formaliter tribuente instrutabilem speciale assistentia exigentiam, & jus instrutabile ad auxilia planè infallibilia simul & repudiabilia, *C. ant. & N. conseq.*

Dices 3. Si humanitas Christi habuit repugnantiam illam, quam ei attribuimus, non habuit concursum divinum, paratum ad actum imperfectorem: nam Deus non potuit velle concurrere ad actum implicantem. Ergo si humanitas Christi habuit repugnantiam illam, quam ei attribuimus, nequidem physicam, actum imperfectorem eliciendi potentiam habuit. *R. neg. ant.* *Ad probationem* dist. Deus non potuit velle concurrere ad actum, repugnante ratione sui, aut ratione potentie, *C.* Ad actum repugnantem præcisè ratione alicuius exigentis instrutabiliter omissionem ejus, & quidem liberam, meritariam, & laudabilem in genere moris, *N.* Cum enim ad talem actum illius omissionem necessaria sit facultas completa & expedita ad ponendum, vel non ponendum actum illum, necesse est, ut Deus paratus sit ad actum illum concurrere, adeoque ut Deus possit velle ad actum illum concurrere.

Ex dictis haecenius intelligitur, Christum, ut hominem, non habuisse quidem instrutabilitatem physicam, qua consistit in antecedenti & intrinseca determinatione ad actus perfectiores, & ad optimum, sed habuisse instrutabilitatem moralē, seu instrutabilitatem juris, qua tamen hominem denominat simpliciter instrutibilem: qui enim jus haberet instrutibile ad specialem assistentiam, vi cuius semper & infallibiliter elicit actum perfectorem, & optimum eligit, recte dicitur, & est simpliciter instrutibilis, etiam in sensu composito potentia mo-

ralis eliciendi actum imperfectorem, & eligendi non optimum: nam hæc potentia, cum jure instrutibili ad specialem assistentiam, &c. conjuncta, impeditur per jus illud, ne voluntatem denominet instrutibilem.

At inquires. Quid est, voluntatem esse instrutibilem in genere moris, seu voluntatem posse in genere moris deficere, nisi voluntatem posse actum imperfectorem, perfectiori liberè omiso, elicere, & non optimum eligere posse? *R.* Voluntatem esse instrutibilem in genere moris, seu voluntatem posse in genere moris deficere, est voluntatem posse elicere actum minus perfectum, omiso, &c. nec habere jus instrutibile ad specialem assistentiam, vi cuius, seu, quod idem est, jus instrutibile ad auxilia congrua, quibuscum semper & infallibiliter eliceret actum magis perfectum, repudiato minus perfecto, &c.

At inquires iterum. Si Christus, ut homo, non habuit indefectibilitatem physicam, sed moralē tantum, & juris, dici quoque potest, & debet, non impeccabilitatem physicam, sed moralē tantum & juris habuisse. Ergo perperam à nobis art. sup. Christo, ut homini, attributa est physica impeccabilitas. *R. neg. ant.* Ratio disparitatis est, quia cum impeccabilitate physica sit libertas in genere moris, & potentia exercendi actus meritorios ac laudabiles in genere moris: unde melius fuit Christo, ut homini, esse impeccabilem impeccabilitate physica, quam esse impeccabilem impeccabilitate morali & juris tantum: nam plus est, aliquem esse impeccabilem physica impeccabilitate, quam esse impeccabilem impeccabilitate tantum morali & juris.

E contra verò indefectibilitas physica libertatem in genere moris ab humana voluntate Christi exclusisset, nec cum rati indefectibilitate actus meritorios & laudabiles in genere moris exercere potuisset voluntas humana Christi: unde melius fuit Christo, ut homini, esse indefectibilem indefectibilitate morali & juris, quam esse indefectibilem physica indefectibilitate: nam Christus, ut homo, indefectibilitate morali & juris, fuit simpliciter indefectibilis, simulque potuit actus meritorios & laudabiles in genere moris exercere.

At inquires denique. Sanctitas substantialis Christi, ut hominis, secundum nos, incompossibilis fuit cum potentia bene vel male agendi. Ergo pariter incompossibilis fuit cum potentia eliciendi actum magis perfectum, vel minus perfectum. *R. neg. cons.* Itaque sanctitas substantialis Christi, ut hominis, incompossibilis fuit cum potentia bene vel male agendi: quia hæc potentia Christo, ut homini, necessaria non fuit ad exercendos actus meritorios & laudabiles in genere moris, & ita cum impotentia peccandi voluntas humana Christi sanctior ac perfectior fuit sine detimento libertatis ad merendum requisita. Sanctitas substantialis Christi, ut hominis, incompossibilis non fuit cum potentia etiam morali actum perfectiore vel imperfectorem eliciendi, quia hæc potentia Christo, ut homini, ad exercendos actus meritorios & laudabiles in genere moris, necessaria fuit, atque ita absque hac potentia habere non potuit libertatem in genere moris, quacum proculdubio incompossibilis non fuit substantialis ejus sanctitas.

ARTICULUS IV.

Utrum Christus, ut homo, habuerit liberum arbitrium.

RESPONSI.

Christus, ut homo, habuit liberum arbitrium, seu libertatem non solum à coactione, sed etiam à simili necessitate.

Prob. 1. ex Scriptura. Nam dicitur Isaiae cap. 7. *Butyrum & mel comedet, ut sciat reprobare malum, & eligere bonum:* quæ verba ad Messiam manifestè pertinent. Et ejusdem cap. 53, de codem Messia dicitur: *Oblatus est, quia ipse voluit.* Denique Christus

stus ipse, Joan. cap. 10. sic ait: *Ego pono animam meam, ut iterum sumam eam. Nemo tollit eam a me: sed ego pono eam a me ipso, &c.*

Prob. 2. ex Patribus, pro quibus omnibus hic sufficiet Augustinus tract. 37. in Joan. ubi ad hæc verba, *Nemo apprendit eum, quia nondum venerat hora ejus, sic ait: Audi, stulte, Nondum venerat hora ejus, non qua cogeretur mori, sed qua dignaretur occidi.* Et inferius: *Quandiu volunt, inter homines vivit; quando volunt, a carne discessit. Hoc est potestatis, non necessitatis.* Hanc ergo horam ille expectabat, non fatalem, sed opportunam, & voluntariam Quomodo sub fati necessitate postius erat, qui alio loco dixit: *Potestatem habeo ponendi animam meam? &c.*

Et lib. de predestinatione sanctorum cap. 15. ubi loquens de Christo, hæc habet: *Numquid merendum fuit, ne accedente etate, homo ille libero peccaret arbitrio? An ideo in illo non libera voluntas erat, ac non tanto magis erat, quanto magis peccato servire non poterat?*

Prob. 3. authortate S. Thomæ, sic loquentis q. 29. de veritate, art. 6. ad 1. *Licet anima Christi esset determinata ad unum secundum genus moris, scilicet ad bonum, non tamen erat determinata ad unum simpliciter: poterat enim hoc vel illud facere, & non facere. Et ideo libertas in eo remanebat, que requiritur ad merendum.* Et hic q. 18. art. 4. ad 3. *Voluntas Christi, licet sit determinata ad bonum, non tamen est determinata ad hoc, vel ad illud bonum. Et ideo pertinet ad Christum eligere per liberum arbitrium, confirmatum in bono, sicut ad beatos.*

Prob. 4. ratione. Quia libertas indifferentia essentialiter requiritur ad meritum. Sed Christus, ut homo, dum esset in via, meritus est. Ergo Christus, ut homo, indifferentia libertatem habuit, adeoque non solum à coactione, sed etiam à simplici necessitate circa plurimos actus suos immutans fuit. Minor est de fide. Major verò prob. breviter hic. 1. Ex S. Hieronymo, sic loquente lib. 2. contra Jovinianum: *Liberi arbitrii nos condidit Deus; nec ad virtutes, nec ad vitia necessitas trahimur: aliquo ubi necessitas est, nec damnatio, nec corona est.* 2. Authoritate Innocentii, dannantis ut hereticam hanc Jansenii propositionem: *Ad merendum & demerendum in statu naturæ lapsæ, non requiritur in homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione.* Nam hæc verba, *In statu naturæ lapsæ, non sunt restrictiva, sed ampliativa, perindeque est ac, si dicatur, Eriam in statu naturæ lapsæ; ut patet ex eo, quod Summus Pontifex intendat dannare doctrinam Jansenii, afferentes libertatem indifferentia fuisse quidem in statu naturæ innocentis, at non esse amplius in statu naturæ lapsæ.*

Obj. 1. S. Thomam in 3. dist. 18. q. unica art. 2. ad 5. ubi ait: *Vel dicendum, quod etiam (Christus) esset determinatus ad unum numero, sicut ad diligendum Deum, quod non facere non potest; tamen ex hoc non amittit libertatem, aut rationem laudis sive meriti, quia in illud non coacte sed sponte tendit: & ita est actus sui dominus.* R. 1. S. Thomam responsione illi codem loco aliam hanc præmittere: *Liberum arbitrium Christi non erat determinatum ad unum secundum numerum, sed ad unum secundum genus, scilicet ad bonum, quia in malum non potest: sed tamen hoc potest facere & non facere: & hoc non excludit libertatem arbitrii, quia posse peccare, nec est libertas arbitrii, nec pars libertatis, &c.* Quam responsione responserat, & referendo approbat S. Doctor q. 29. de veritate a. 6. ad 1. & in tertia parte q. 18. a. 4. ad 3. quibus in locis tandem solvit difficultatem. Cum autem alterius responsoris, que nobis objicitur, neutrō loco meminerit, hoc suo silentio eam revocasse, & improbasse censendus est.

R. 2. S. Doctorem in illa responsione, que nobis objicitur, supponere quod Christus ita determinatus fuerit ad actum dilectionis Dei, ut tamen fuerit omnino liber libertate indifferentia quoad modum actus,

hoc est, ad hanc vel illam intentionem actus; quod sati suffit ad laudem & meritum, & ad hoc ut Christus in actum suum liberè tendere; & actus sui dominus esse censeretur, existimavit S. Doctor tunc, cum in tertium Sententiarum scriberat, nec immerito videtur existimare: nam qui Deum intensissime diligit, cum posse remisse tantum diligere, videtur omnino exercere actum meritorum & laudabilem in genere moris, quoniamvis supponatur ad unum numero, nempe ad diligendum Deum, intrinsecè prædeterminatus esse: quamquam actus ejus magis meritorius ac laudabilior est in genere moris, si omnino abstine-re posset ab actu diligendi Deum.

Obj. 2. Christus habuit præscientiam certam actuum omnium à se ponendorum. Sed cum tali præscientia stare non potuit libertas indifferentia. Ergo, &c. R. neg. min. Nam Christus per hanc præscientiam actus suos futuros, & circumstantias omnes, quibuscum erant futuri, præcivit, quia tripla futuri, & cum talibus circumstantiis futuri erant: unde præscientia illa in Christo ratione posterior fuit actibus, & omnibus actuum circumstantiis, quarum fuit præscientia: quare Christi actus futuri, & omnes circumstantiae quibuscum erant futuri, ab hac præscientia nullo modo dependere poterunt; proindeque per hanc præscientiam nullatenus immutari modus operandi voluntatis humanae Christi, & actuum ejus libertas impedita potuit.

Dices 1. Qui scit, aliiquid esse determinatè & absolutè futurum tali tempore, tali loco, &c. non potest efficaciter velle oppositum. Ergo Christus, qui sciebat, actus suos determinatè & absolutè futuros esse tali tempore, tali loco, &c. non poterat velle efficaciter illorum oppositum, adeoque circa illos liber non erat libertate indifferentia. R. dist. ant. Qui scit, aliiquid, &c. si sciat illud ita futurum esse independentè à libertate sua, & ex mera determinacione aliena, C. ant. Si sciat, illud ita futurum esse ex sua libera determinatione, N. ant. talis enim scit, se posse velle efficaciter oppositum. Christus autem præsciebat, actus suos determinatè & absolutè futuros esse tali tempore, tali loco, dependenter à sua libera determinatione, adeoque sciebat, oppositum actuum suorum sibi possibile esse. Poterat igitur in sensu compagno præcientię suę, velle efficaciter oppositum actuum suorum.

Dices 2. Præscientia Christi pariebat in eo judicium hoc: *Quantumlibet coner in oppositum, hoc faciam, & non aliud.* Ergo non poterat efficaciter velle oppositum. R. neg. ant. Itaque præscientia Christi in eo non pariebat judicium hoc: *Quantumlibet coner, &c.* Ied illud: Conabor hoc facere, & non aliud, quamvis possem; & ita hoc faciam, & non aliud, quamvis possem aliud facere. Manifestum autem est, Christum cum tali judicio potuisse illius, quod faciebat, oppositum velle efficaciter.

Dices 3. Christus non solum præsciebat actus suos futuros, sed etiam eos à Deo Patre prædefinitos esse. Ergo præsciebat, actuum suorum oppositum esse sibi impossibile. Ergo non poterat velle efficaciter oppositum actuum suorum: nemo enim velle potest efficaciter id, quod sibi impossibile esse judicat.

Ad solutionem hujus difficultatis, nota. Deus dici potest, actum aliquem supernaturem prædefinire duobus modis. Primus est, si per scientiam futuribilium præsciens, hominem cum tali medio de se repudiabili, si detur ei elicitorum esse talen actum, velit efficaciter talen actum, ut faciendum cum tali medio, de se repudiabili: ita ut nequidem ratione prius velit talen actum ut faciendum, quam velit illum ut faciendum cum tali medio de se repudiabili.

Secundus modus prædefiniendi est, si Deus per scientiam necessitatis prænoscent, se non posse non habere in thesauro omnipotentis suę media, de se repudiabilia simul & congrua, quibus creaturam rationalem quamlibet ad quoslibet actus bonos permove-re possit, velit, absolutè & efficaciter talen actum ut libere faciendum ab homine, tum per scientiam futu-

futuribilem præsciens, hominem tali medio de se repudiabili, si accipiat illud, ad actum prædefinitionum eliciendum permotum iri, velit in altero signo rationis, vi prædefinitionis factæ, medium illud homini conferre in tempore, ut actum prædefinitionum exerceat. His præsuppositis.

Resp. Si actus Christi dicuntur fuisse primo modo prædefiniti, Christus præscire non potuit, actuum suorum oppositum sibi impossibile esse: nam sensus divisi prædefinitionis verè fuit in ejus potestate, quia in ejus potestate verè fuit scientia futuribilem, ex cuius directione facta est prædefinition: verè enim potuit impedire, ne Deus prævideret, tales actus tuos futuribles esse sub conditione talium mediorum, de se repudiabilium, adeoque verè potuit impedire, ne Deus voluerit tales actus tuos ut eliciendos per talia media de se repudiabili. Cum autem hæc omnia sciverit Christus, non potuit non scire, in hypothesis prædefinitionis primo modo factæ, possibile sibi esse actuum suorum oppositum.

Quod si dicatur (ut plane videtur nobis dicendum, utpote magis consentaneum S. Augustini & S. Thomas principiis) actus Christi secundo modo prædefinitiones à Deo fuisse, sensus quidem divisi prædefinitionis hoc modo factæ non fuit in potestate Christi: & nihilominus possibile illi fuit oppositum actuum prædefinitionum. Ratus est, quia Deus Pater actus Christi ut hominis seilicit, quod semper debet suppleri) non prædefinivit hoc secundo modo præcisè ut eliciendos, sed ut eliciendos liberè, & cum potentia completa ac expedita ad illos eliciendos, vel non eliciendos; undè vi prædefinitionis actuum illorum, futurito non magis certa fuit & infallibilis, quam possibilitas oppositi.

At inquires. Potentia illa completa ac expedita, quam Christo ut homini, ad eliciendos vel non eliciendos actus ejus attribuimus in sensu composito prædefinitionis secundo modo factæ, ad actum nec reducenda, nec reducibilis fuit. Ergo fuit potentia merechymerica. *R. neg. ant.* & dico potentiam illam in sensu composito prædefinitionis secundo modo factæ, fuisse verè reducibilem ad actum.

At inquires. Si potentia illa in sensu composito prædefinitionis secundo modo factæ, fuit ad actum reducibilis, effectu suo frustrati potuit prædefinition. Absurdum cons. nulla enim voluntas Dei absoluta & efficax, effectu suo frustrari potest. Ergo, &c. *Resp.* neg. seq. maj. Imò è contra si Christus non habuisset potentiam actus prædefinitiones non eliciendi completam & expeditam, adeoque ad actum verè reducibilem, prædefinitione illa actuum Christi secundo modo factæ, ex parte frustrata fuisse effectu suo, quia Christus actus prædefinitiones non eliciisset liberè.

Ad hoc itaque ut Christus verè dicatur potuisse effectu suo frustrare prædefinitionem actuum suorum, etiam secundo modo factam, non sufficit, ut potentiam actus prædefinitiones non eliciendi completem habuerit, ac expeditam, proindeque ad actum verè reducibilem; sed præterea requiritur, ut impide potuerit, ne Deus in omnipotentiæ sua thesauro media haberet de se repudiabilia, quibus voluntatem ejus efficaciter permoveare posset. Atqui hoc Christo impossibile fuit. Ergo Christus ex eo quod præcisè in sensu composito prædefinitionis actuum suorum secundo modo factæ, potentiam habuerit illos non exercendi, ad actum verè reducibilem, male arguitur eum prædefinitionem illam effectu suo frustrare potuisse.

ARTICULUS V.

Utrum Christus, ut homo, capax fuerit præcepti.

RESPONSI O.

Christus, ut homo, capax fuit præcepti, etiam sub culpa obligantis.

Prob. Quia Christus, ut homo, habuit superio-

rem, nempe Deus, à quo potuit efficaciter dirigi & gubernari. Ergo superiorem habuit, à quo talem accipere potuit actuum suorum regulam, ut illi sele conformare necessarium esset ad servandam morum honestatem. Atqui hujusmodi regula est præceptum rigorosum, & obligans sub culpa. Ergo, &c. 2. Humanitas Christi Deo subjecta fuit ut creatura rationalis ac libera. Atqui creaturæ rationalis ac libera propria subiectio consistit in eo, quod subdatur præcepto superioris. Ergo Deus præcepta imponere potuit humanitati Christi. 3. denique Christus, ut homo, sicut veram humilitatem, ita & veram ac propriam habuit obedientiam. Sed vera ac propria obedientia locum non haberet, nisi ubi intervenit præceptum sub culpa obligans. Ergo, &c.

Obj. Præceptis rigorosis inest non solum vis directiva, sed etiam coactiva, ut hoc pacto subditi ad illorum obseruationem efficaciter induci possint. Ergo illi tantum præcepti rigorosi capaces sunt, qui possunt subdi virtuti coactivæ. Ergo Christus, ut homo, præcepti rigorosi incapax fuit; cum ei repugnaverit, virtuti coactivæ subdi. *R.* Præceptum rigorosum habet quidem non solum vim directivam, sed etiam coactivam, at magno cum discrimine: habet enim primariò & essentialiter vim directivam, in eo positam, ut faciat actum, qui præceptus est, necessarium ad rectitudinem & honestatem morum; vim verè coactivam, seu penæ comminationem non habet, nisi secundariò, contingenter, & respectivè tantum ad subditum transgressionis capacem: nam vis coactiva respectivè ad subditum incapacem transgressionis, inutilis est, quia subditus, transgressionis incapax, per solam vim directivam ad rem præceptam exequendam moverur, ac inducitur efficaciter.

Itaque ad hoc ut aliquis præcepti rigorosi capax sit, satis est, ut sit inferior, & subdi possit vi directivæ, sive etiam subdi possit vi coactivæ, sive non. Christus autem, ut homo, inferior fuit, & subdi potuit vi directivæ, licet non potuerit subdi vi coactivæ: quia per præceptum potuit ei reddi necessarius ad morum honestatem actus aliquis, qui secluso præcepto necessarius non esset: quamvis ipse transgressionis incapax fuerit, adeoque vis coactiva respectu illius fuerit inutilis.

Dices. Deum imponere præceptum sub culpa obligans, est Deum dicere: Fac hoc; alioquin eris mihi inimicus. Atqui talis comminatio dirigi non potest, nisi ad eum, qui inimicus Dei esse potest. Ergo cùm Christus, ut homo, inimicitiam Dei incurre non potuerit, non potuit ei imponi præceptum obligans sub culpa. *Resp.* neg. maj. Ad hoc enim ut Deus præceptum sub culpa obligans imponat, necesse non est, ut dicat: Nisi hoc feceris, eris mihi inimicus; sed satis est, quod habeat obligandi voluntatem, quæ nihil aliud est, quam voluntas reddendi actum aliquem necessarium ad rectitudinem & honestatem morum, seu oppositum actus illius reddendi turpe ac dishonestum in subdito.

Porrò talis voluntas locum habere potuit respectu Christi, ut hominis, quamvis impeccabilis esset, adeoque actionis cuiuslibet turpis ac dishoneste incapax: potuit enim Deus pro iure suo facere, ut actus aliquis, vel ejus omisso, de se indifferens, turpis esset respectu Christi ut hominis; ita ut si per impossibile, Christus, stante præcepto, actionem illam faceret, vel omitteret, turpiter ac dishonestè ageret.

Deus autem faciendo, ut actio aliqua, vel ejus omissione turpis esset ac dishonesta respectu Christi, ut hominis, nequidem virtualiter dixit: Nisi hoc feceris, eris mihi inimicus; sed ad summum dixit virtualiter: Si per impossibile hoc faceres, essem mihi inimicus: quod non est inconveniens respectu Christi, nec comminationem continet. Aliud est de carceris hominibus, qui transgressionis præcepti, proindeque & inimicitia divinae capaces sunt, quibus nihil vetat Deum præcipiendo dicere virtualiter: Fac hoc, alioquin eris mihi inimicus.

Dices.

Dices. repugnat eum, qui impeccabilis est, obligari sub culpa. Sed Christus, ut homo, fuit impeccabilis. Ergo, &c. R. neg. maj. Ut enim aliquis sub culpa obligari possit ad actum aliquem, vel ejus omissionem, sufficit, ut actus ille, vel ejus omissione reddatur illi ad honestatem morum necessaria: at hoc fieri potest respectu illius, qui impeccabilis est. Ad hoc enim sufficit, quod superiorem habeat: nam hoc ipso quod superiorem habet, à quo dirigi & gubernari potest, subjectus est ei, qui potest illi pricipere, & pricipiendo illi reddere actum aliquem necessarium ad rectitudinem morum; ita ut si per impossibile actum stante precepto omitteret, peccaret, arque ita propter ejus impeccabilitatem, omissione actus, stante precepto, reddatur illi impossibilis.

Porro quod obligari sub culpa non repugnet ei, qui impeccabilis est, patet ex Deo, cui mendacium v.g. turpe ac inhonestum est, & verum dicere, ex hypothesi quod loquatur, necessarium ad rectitudinem & honestatem: ita ut si per impossibile mentiretur, vere culpabilis esset, quia aliquid sibi turpe ac inhonestum committeret. Unde quamvis essentialiter impeccabilis sit, vere sub culpa obligatur ad non mentendum, & ad verum, ex hypothesi quod loquatur, dicendum; non quod obligetur ex precepto, non enim habet superiorum, qui possit ei pricipere, sed quia obligatur ex propria excellentia, quatenus ens supremum hoc sibi debet indispensabiliter, ut nunquam mentiarur.

Essentialis igitur impeccabilitas Dei non est in eo incompossibilis cum obligatione ad aliquid sub culpa, sed solum id, ad quod sub culpa obligatur, reddit ei absolute necessarium: hoc ipso enim quod voluntas divina essentialiter recta est atque impeccabilis, hoc ipso, inquam, essentialiter determinata est ad faciendum, vel omitendum id omne, quod non posset omittere, vel facere sine culpa, seu quod omittere, vel facere non posset, nisi dedecenter, & contra dictamen intellectus divini, adeoque nisi reddendo se culpabilem, ac vituperabilem.

Dices denique. Præceptum non fit de objecto necessario, sed de objecto libero, hoc est, de re, quam subditus pro arbitrio facere vel non facere potest, etiam stante præcepto; frustra enim subdito præcipietur, ut faciat id, quod non potest non facere, vel omittat id, quod non potest non omittere: sicut frustra subdito prohibetur id, quod est ipsi impossibile. Ergo repugnat imponi præceptum illi, qui non potest illud violare. Ergo cum Christus fuerit impeccabilis, non fuit capax præcepti.

R. diff. ant. Præceptum fit de objecto libero, secundum se, & præcindendo à præcepto. Esto ant. Dico, Esto, quia propositio non est univeraliter vera. Præceptum fit de objecto libero, etiam positio præcepto, ita ut in sensu composito præcepti, subditus liber maneat ad non faciendam rem præceptam, quia scilicet liber manet ad violandum præceptum, Neg. ant. Itaque ut plurimum præceptum fit, ut subditus faciat aliquid, quod alias posset non facere, vel omittat aliquid quod alias posset facere, sive positio præcepto, posse adhuc non facere, quod facere juberet, vel facere quod juberet omittere, quia præceptum violare potest, sive non possit non facere quod, &c. & ita positio præcepto coquestate, necessitate ad faciendum id, quod juberet facere, vel ad omitendum id, quod juberet omittere; quia scilicet propter impeccabilitatem præceptum violare non potest, quo causa præceptum non frustra imponitur; tunc enim ad rem præceptam efficacissime movere subditum, illum simpliciter necessitando ad faciendum id, quod præcipitur fieri, vel ad omitendum id, quod præcipitur omitti; unde ego, utramque conseq.

ARTICULUS VI.

Quibus Legibus Christus, ut homo, subjectus, vel non subjectus fuerit.

RESPONSIQ. I.

Christus, etiam ut homo, nullis legibus humanis subjectus fuit, aut esse potuit.

Prob. Nam Christus, ut homo, accepit à Patre potestatem excellentiae super omnes homines, adeoque in omnes homines dominum habuit & jurisdictionem superioris ordinis. Ergo Christus, ut homo, non magis potuit subjectus esse legibus hominum, quam supremus Monarcha subjectus esse potest legibus à subiecto lati.

Obj. Christus, ut homo, tenebatur obedire matri sua, cui subditus erat. R. Christum in rigore subiectum non fuisse matri, quia in eam sicut & in alios homines habuit potestatem excellentiae: unde matris sue, sicut & Josepho, non necessario & ex debito, sed sponte tali subiectum.

Dices. Christus, ut homo, tenebatur matrem colere. Ergo tenebatur etiam illi obedire. R. Christus, ut homo, tenebatur quidem lege naturali ad matrem colandam & honorandam, sed non similiter tenebatur eadem lege ad ei obediendum: lex enim naturalis ad obediendum parentibus non obligat filium, qui in illo potestatem haber excellentiae, & jus superioris ordinis, quale habuit Christus, etiam ut homo.

RESPONSIQ. II.

Christus, etiam ut homo, nec legi Evangelicae, nec Mosaicae subjectus fuit.

Prob. prima pars, nempe quod Christus, etiam ut homo, subjectus non fuerit legi Evangelicae: nam Christus ipse, ut homo, legem Evangelicam tulit hominibus peccatoribus, & pure viatoribus. Ergo Christus non fuit ejusdem status & conditionis cum iis, quibus tulit legem Evangelicam. Ergo Christus, etiam ut homo, non potuit obligari lege Evangelica, sicut legislatores alii quandoque legibus suis obligantur, quando scilicet leges illæ vertuntur in materia, ram ad legislatores ipsos, quam ad subditos pertinent. tunc enim legibus suis tenentur legislatores ipsi, quia lex naturalis talibus legibus illos subjecit, & quod sunt ejusdem cum subditis suis status & conditionis. Adde, quod lex Evangelica vigere & obligare non cœperit, nisi à die Pentecostes, quo Hierosolymis promulgata est; quo sane tempore non poterat ea obligari Christus, cum jam in celos ascensus esset.

Prob. secunda pars, nempe quod Christus, etiam ut homo, subjectus non fuerit legi Mosaicae: nam lex illa per Moylem data est populo Judaico pro le, & posteris suis, qui per viam ordinariam descensuræ erant à progenitoribus suis. Ergo lex illa nullo modo comprehendit Christum, qui de Spiritu sancto concepsus, & de Virgine natus est.

Confirmatur. 1. Quia lex Mosaica lata fuit hominibus imperfectis, peccatoribus, & pure viatoribus. 2. Quia lex illa lata fuit; ut esset figura Christi, & homines ad ejus adventum disponeret; atque per Christum abroganda erat: quare Christum, etiam ut hominem, legem illa obligari non decuit.

Obj. Christus ipse aut Matth. cap. 5. Nolite putare, quoniam veni solvere legem aue Prophetas; non veni solvere, sed implere. Item Apostolus ad Galatas cap. 4. dicit: Misit Deus Filium suum factum ex muliere, factum sub lege. Item lex Mosaicæ obligavit omnes circumcisos, juxta illud Apostoli ad Galatas cap. 5. Testificor autem rursus omnini homini circumcidenti se, quoniam debitor est universæ legis facienda.

R. ad 1. verbis Christi argui, quod plenè ac perfectè legem Mosaicam servaverit, non quod ei subjectus fuerit. *Ad 2.* Apostolus significat factum, non

Disputatio IX. Articulus VI.

559

jus, seu id quod re ipsa factum est, non quod fieri debuit. Christus itaque ab Apostolo dicitur factum esse iub lege, quia pondus legis sponte in se suscepit, eique quantum ad observationem, sese abique obligatione omni subjecit. *Respo.* ad 3. Circumcisio ad legis Molaicae observationem obligavit puros homines tantum: cum lex Molaica lata fuerit pro Iulis Israëlitis, & allis hominibus per circumcisionem populo Israelitico aggregatis, qui via ordinaria à progenitoribus descenduntur.

R E S P O N S I O III.

Christus ut homo, subjectus fuit legi naturali.
Prob. Quia lex naturalis est lex divina, omnibus hominibus seu roti humanæ nature à Deo ut auctore naturæ lata, & quidem necessariò, ex hypothesi creati hominis, intimata habitualiter per rationem, & actualiter per dictamen rationis, qua præcipitur id omne, cuius omissione, & prohibetur id omne, cuius commissio dedecet naturam rationalem. Ergo lex naturalis Christum ut hominem tam ligat quam carceros homines: hinc Christo, ut homini, perinde ac omnibus aliis hominibus, mendacium v.g. fuit illicitum, non solum propter intrinsecum in honestatem & repugnantiam, quam habet cum natura rationali, sed etiam propter legis naturalis præceptum, quo à Deo ut auctore & gubernatore naturæ rationalis prohibitum est.

Obj. Lex non fertur de objecto necessario, sed de libero, saltem antequam lex lata sit: frustra enim præcipitur fieri id, quod non potest non fieri, etiamsi non præcipiat, & frusta præcipitur non fieri id, quod non potest fieri etiamsi non prohibeat. Sed Christus, ut homo, propter suam impeccabilitatem, secula omni lege, non potuit non facere quod præcipit lex naturalis, nec potuit non omittere, quod lege naturali prohibetur. Ergo lex naturalis à Deo nec lata est, nec fieri potuit pro Christo, ut homine, adeoque Christus, etiam ut homo, subjectus non fuit legi naturali. *R.* Ad hoc, ut lex fieri possit roti communis, non requiritur, ut objectum, de quo fertur, liberum si omnibus omnino membris communis, sed satis est, quod liberum sit plerisque membris illius, sive antequam lex fertur, sive etiam postquam lata est: quod si aliqua sunt, quorum respectu objectum necessarium est, etiam antequam fertur lex, lex etiam pro illis fertur non inutiliter, quia hoc pacto magis removentur ab eo quod illicitum est & in honestum.

Quæres 1. Quomodo Christus, ut homo, liber fuit in observatione legis naturalis?

R. non fuisse liberum quoad substantiam operis, sed solum quoad circumstantias intensionis, motivi, &c.

Prob. 1. Quod non fuerit liber quoad substantiam operis: nam non poterat non obseruare legem naturalem, quia peccasset illam non obseruando, & erat impeccabilis, ut demonstratum est. *Prob.* 2. Quod fuerit liber quoad circumstantias intensionis, motivi, &c. nam potuit obseruare præcepta naturalia actu intensiore, vel minus intensio, ex motivo perfectiore, vel minus perfecto, ut probatum est: hinc Christus, ut homo, observando legem naturalem, non merebatur quia eam obserbavat, sed quia obserbavat eam per actum intensissimum, & ex motivo perfectissimo: sic v.g. non merebatur, quia non mentiebatur, sed quia veritatem diligebat intensissime, eamque ex motivo perfectissimo diligebat.

Quæres 2. Quomodo Christus, ut homo, liber fuit in observatione præceptorum humanorum, ut in solvendo tributo, & præceptorum legis Molaice.

R. Christum, ut hominem, in observatione præceptorum illorum liberum fuisse non solum quoad circumstantias intensionis, motivi, &c. sed etiam quoad substantiam operis.

Prob. Nam Christus hujusmodi præceptis non obligabatur, ut probatum est. Ergo poterat illa abique peccato non obseruare; adeoque liber erat non solum ad illa observanda cum tali vel tali intentione actus,

& ex tali vel tali motivo, sed etiam simpliciter ad illa observanda, vel non observanda. Ergo, &c. Christus igitur circa obseruationem præceptorum humanorum & legis Molaice, merebatur, non solum quia obserbavat illa tali modo, sed etiam simpliciter, quia illa obserbavat.

A R T I C U L U S VII.

Utrum Christus, ut homo, rigorosum habuerit præceptum moriendi, & quomodo liber fuerit in obunda morte pro salute hominum.

R E S P O N S I O I.

*C*hristus, ut homo, rigorosum habuit præceptum redimendi genus humanum per passionem & mortem suam.
Ita S. Thomas hic q. 47. a. 2. ad 1. & prob. Quia 1. Christus, ut homo, capax fuit talis præcepti, ut probatum est. 2. Quod re ipsi habuerit tale præceptum, aperte videretur ipse significare, cum ait Joan. cap. 10. *Ego pono animam meam, ut iterum sumam eam. Nemo tollit eam à me: sed ego pono eam à me ipso, & potestatem habeo ponendi eam: & potestatem habeo iterum sumendi eam: hoc mandatum accepi à Patre meo* (scilicet, ut interpretatur S. Thomas loco citato, ponendi & iterum sumendi animam meam.) Unde sic argumentor breviter. Verba Scripturæ semper accipi debent in sensu proprio, nisi scriptura alia, vel gravis aliqua ratio obsit. Atqui mandatum in sensu proprio significat rigorosum præceptum. Ergo cum Christus dicit, se à Patre moriendi mandatum accepisse, dicit, se à Patre accepisse rigorosum præceptum moriendi.

Præterea, Psal. 39. sic loquens inducitur Christus: *Holocaustum & pro peccato non postulasti: tunc dixi, Ecce venio. In capite libri scriptum est de me, uferem voluntatem tuam: Deus meus volui & legem tuam in medio cordis mei.* Hanc autem voluntatem Patris verum ac proprium præceptum esse, sufficienter significat, eam statim legem appellando.

Præterea, Christus ex vera ac propria obedientia mortua est, juxta illud Apostoli ad Philip. cap. 2. *Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.* Sed vera ac propria obedientia locum non haber, nisi ubi intervenit verum ac proprium seu rigorosum præceptum, ut expressè docet S. Thomas 2. 2. q. 104. a. 2. ubi sic ait in O. *Cum inferiores suis superioribus multa debent exhibere, inter cetera hoc est unum speciale, quod tenentur eorum præceptis obediere: unde obedientia est specialis virtus, & ejus speciale objectum est præceptum tacitum, vel expressum.* Et ad 2. *Obedientia non est virtus theologica: non enim per se objectum ejus est Deus, sed præceptum superioris cuiuscumque, vel expressum, vel interpretativum.* Ergo Christus verum ac proprium moriendi præceptum accepit à Patre. Quod

*Confirmatur ex Apostolo Rom. cap. 5. ubi ait: Si-
cuit enim per inobedientiam unius hominis peccatores
confituti sunt multi, ita & per unius obdictionem iusti
confituentur multi. Quibus verbis Apostolus obedi-
entiam Christi opponit inobedientiam Adami. Ergo sicut
Adami inobedientia fuit vera inobedientia, vero ac
proprio præcepto contraria; ita obedientia Christi
fuit vera ac propria obedientia, vero ac proprio præ-
cepto exhibita. Ergo, &c.*

Iis omnibus addi possunt rationes congrue: nam 1. Conveniens fuit, ut sicut homines per veram inobedientiam, & veri præcepti transgressionem, lapsi fuerant, & peccatores confituti, ita per veram obdictionem, & veri præcepti obseruationem repararentur, & à peccati servitute liberarentur. 2. Conveniens fuit, ut Christus verum ac proprium de morte subeunda præceptum observando, nobis non solum humiliatis, sed etiam obedientia perfectissima perfectissimum exemplar existeret. 3. Denique, mors obita

obita ex obedientia Deo Patri gravior fuit: opus enim ex obedientia factum, ut observat Suares hic disput. 48. sect. 3. cateris paribus perfectius est, & Deo gratius.

Obj. S. Chryostomum homil. 7. in epist. ad Philip. ubi ad haec verba, *Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis, haec habet: En, inquit (Ariani) sponte factus est obediens, cum ei minime equalis esset, cui obediuit. Ostolidi ac dementes! hoc de illo nihil detrahit, quandoquidem etiam amicis obedimus, neque id tamen nos minores facit. Sponte Filius Patri obediuit, non quasi in servilem conditionem decidiisset, sed hoc ipso maximum servans suspiciendam illam germani filii dignitatem.* R. hic Chryostomo satisficeri, si dicatur Deus Pater Christo ut homini, non nisi volenti, praeceptum moriendi pro hominum salute imposuisse. Quod autem Deus Pater Christo, ut homini, expectato illius consensu, tale praeceptum imposuerit, maximè consentaneum videtur dignitati Christi,

RESPONSIO II.

Christus in subienda morte pro redemptione hominum, liber fuit non solum ad circumstantias, sed etiam ad substantiam mortis.

Prob. Nam Christus liber fuit simpliciter ad moriendum vel non moriendum pro redemptione hominum, & ita pro hominum redemptione mortuus est, ut simpliciter potuerit non mori. Ergo, &c. *Prob. ant. I.* Ex Scriptura: nam Isaiae cap. 53. de Messia seu de Christo dicitur: *Oblatus est, quia ipse voluit.* Et inferius: *Si posuerit pro peccato animam suam, videbit semen longevum, &c.* Propheta autem sic loquendo, *Si posuerit, &c.* aperte significat, Christum nulla necessitate animam suam positurum esse ad satisfaciendum Deo Patri pro peccatis hominum. Præterea, Christus ipse ait Joan. cap. 10. *Ego pano animam meam... Nemo tollit eam a me, sed ego pono eam a me ipso.* Quibus verbis exprimitur plena potestas moriendi vel non moriendi pro arbitrio.

Prob. 2. ant. auctoritate Patrum. Hieronymi scilicet commen. in cap. 53. Isaiae. *Dominus, inquit, posuit in eo iniquitatem omnium nostrorum, sive tradidit eum pro peccatis nostris, ut quod propter imbecillitatem virium ferre non poteramus, pro nobis ille portaret, qui obesus est, quia ipse voluit: non enim necessitate crux, sed voluntate sustinuit.* Chryostomi homil. 28. in epist. ad Hebreos ubi haec verba, *Qui proposito sibi gaudio, sustinuit crux confusione contempta,* sic interpretatur: *Hoc est, licebat ei nihil pati, se voluisse, neque enim peccatum fecit... Erat ergo ei prouidus, si voluisse non venire ad crux: potestem enim, inquit, habeo ponendi anima meam... Si ergo qui minime necesse habebat crucifigi, propter nos fuit crucifixus: quanto magis par est, non omnia fortiter feramus.*

Augustini lib. 4. de Trinitate cap. 13. ubi ait: *Demonstravit spiritus mediatoris, quam nulla pena peccati usque ad mortem carnis accesserit, quia non eam deseruit invitus, sed quia voluit, quando voluit, quomodo voluit.* Et tract. 119. in Evang. Joan. *Quis ita dormit, inquit, quando voluerit? Sicut Jesus mortuus est, quando voluit? Quis ita vestem deponet, quando voluerit, sicut se carne exxit, quando voluit? Quis ita cum voluerit, abiit, quomodo cum voluerit, obiit? Quanta speranda vel timenda potestas est iudicantis, si apparuit tanta mortalitas?*

Et Gregorii Magni lib. 24. Moral. cap. 2. ubi sic loquitur: *Quia ergo in carne veniens Dominus, non culpam nostram ex vitio, non penam ex necessitate suscepit; nulla enim labe peccati pollutus, reatus nostri teneri conditione non potuit, atque ideo mortem nostram omni necessitate calcata, cum voluit, sponte suscepit.*

Prob. ant. 3. ratione. Quia si Christus non fuit liber simpliciter ad moriendum vel non moriendum, sed solum liber fuit ad mortem acceptandam cum hac vel illa intensione actus, ex hoc vel illo motivo; hoc vel illo instanti, non potest ei abolire & simpliciter

ad laudem tribui, quod mortuus sit, nec propter hoc illi gratiae sunt agendæ, neque ideo meritus est, & genus humanum redemit; sed solum ei ad laudem tribui potest, quod mortem acceptarit ex hoc motivo, hoc instanti, cum hac intensione actus, vel, si vis, quod mortem acceptarit libenter, vel citius; vel ex motivo praestantiori. Sed hoc manifeste repugnat Scripturis. Ergo, &c.

Prob. min. Nam Scriptura Christo ad laudem simpliciter & absolutè tribuant, quod mortuus sit pro salute hominum, & dicunt Christum meritum esse, & genus humanum redemisse acceptando mortem, & moriendo. Sic Apostolus ad Galatas cap. 2. ait: *Qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me.* Et ad Ephesios cap. 2. *Vos qui aliquando eratis longe, facti estis prope in sanguine Christi.* Et ad Colossenses cap. 1. *Reconciliavit (vos Deus Pater) in corpore carnis ejus per mortem exhibere vos sanctos & immaculatos, & irreprobens coram ipso.* Et ad Philippenses cap. 2. *Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis, propter quod & Deus exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen.* Denique ad Hebreos cap. 2. *Videmus Jesum propter passionem mortis gloria & honore coronatum.*

Obj. Ex nobis, Christus, qui etiam secundum humanitatem fuit impeccabilis, habuit præceptum rigorosum de morte acceptanda & subienda pro salute hominum. Ergo non potuit non acceptare mortem, adeo liber non fuit quoad substantiam mortis. *R. conc. ant. neg. cons.* Itaque non obstante impeccabilitate humanitatis assumptæ, & præcepto rigoroso de morte acceptanda, à Deo Patre imposito, Christus fuit omnino liber ad acceptandam, vel non acceptandam mortem, atque ita omnino liber fuit ad moriendum, vel non moriendum.

Ratio est, quia quando Christus mortem acceptavit, nec pro eo infanti, quo eam acceptavit, nec pro alio sequenti, physicam habuit necessitatem illam acceptandi: nondum enim præceptum urgebat, eo instanti quo acceptavit, & præcepti illius poterat petere & obtinere dispensationem pro sequenti tempore. Quare quando Christus acceptavit mortem, simpliciter & absolutè in ejus potestate fuit, illam non acceptare, tam pro eo tempore quo acceptavit, quam pro omni alio subsequenti, adeoque simpliciter & absolutè in ejus potestate fuit, illam omnino non acceptare. Sed qui tunc mortem acceptat, quando simpliciter & absolutè in ejus potestate est, illam omnino non acceptare, procul dubio omnino liber est ad moriendum, vel non moriendum. Ergo, &c. Sed ut mense nostrum plenè intelligas, sequentia accipe.

1. *Præceptum de acceptanda morte Christi impositum fuit cura aliqua temporis latitudine, seu, quod idem est, Deus Pater Christo præcepit, ut mortem acceptaret, non hoc instanti determinatè, sed vel intra tempus aliquod breve, putà intra hanc hebdomadam; vel potius intra tempus longum, putà intra hunc annum, aut hoc biennium, &c. nam decuit, & ipsa Christi dignitas hoc postulavit, ut aliiquid ejus lapientia & charitatem permetteretur. Præterea, quod Christus mortem suam, etiam stante præcepto moriendi, differe potuerit, satis aperte docet S. Augustinus lib. 4. de trinitate cap. 13. ubi de Christo ait, quod non carnem deseruit invitus, sed quia voluit, quando voluit, quomodo voluit.*

2. *Christus poterat potuisse dispensationem præcepti de acceptanda morte; atque si illam efficaciter & absolutè perivisset, certo certius obtenturus fuisset: hoc enim satis colligitur ex ipsius Christi verbis Matt. cap. 26. An putas quia non possum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi modo plus quam duodecim legiones Angelorum. Præterea, præcepta solent imponi cum hac conditione tacita, ab omni sapienti legislatore subintellecta: Nisi dispensavero; & aliunde dignitas Christi, ejusque apud Patrem authoritas postulabat, ut ei concederetur dispensatio, si efficaciter & absolutè illam peteret.*

3. Chri-

3. Christus ad acceptandam mortem, non expectavit ultimum instans temporis, ita quod ex praecpte sibi à Patre factō tenebatur illam acceptare, sed tempus illud anticipavit, ut facilē colligitur ex ardentissimo glorie divinæ zelo, & hominum redēptionis desiderio, quo flagrabat; & apertè significat Christus ipse, cūm ait Lucæ cap. 12. *Bap̄t̄mo habet baptizari; & quomodo coarctor, usquidem persiciatur.* Et ejusdem cap. 22. *Desiderio desideravi hoc pascha manducare et obsecum, antequam patiar.*

Christus igitur moti voluit eo tempore, quo potuit simpliciter nolle mori; cūm præceptum moriendi non urgeret pro eo tempore; & potuit hujus præcepti dispensationem petere pro eo tempore sequenti atque ita tollere obligationem omnem moriendi postea. Quare potuit simpliciter nolle mori, non solum pro eo tempore, quo mori voluit, sed etiam pro omni omnino tempore. Quando igitur Christus mortuus est, nullam omnino moriendi necessitatem habuit, & in ejus potestate fuit, non mori omnino quamobrem liberè pro salute nostra mortuus esse dici potest & debet, non solum quia pro salute nostra liberè mortem anticipavit notabiliter tempore, sicut Martyres qui necessitatem habent moriendi aliquando, & tamen simpliciter dicuntur liberè pro Deo mori, propter mortem liberè pro Deo anticipatam notabiliter; sed etiam, quia quando voluit pro salute nostra mori, nullam habuit necessitatem moriendi pro eo tempore, vel alio sequenti, & in ejus potestate fuit non mori omnino.

Dices. Ad summum Christus formaliter meruit per solam voluntatem non petendi dispensationem, non verò per voluntatem implendi præceptum: nam stante præcepto, non poterat non obediens. *R. neg.* Itaque in Christo non solum voluntas non petendi dispensationem præcepti, sed etiam voluntas implendi præceptum, & obediens, formaliter & in se meritoria fuit. Ratio est, quia voluntas implendi præceptum, & obediens, non solum denominative ex libera voluntate non petendi dispensationem, sed etiam formaliter & in se libera fuit: nam etiam in sensu compagno præcepti vigenit, & voluntatis non petendi dispensationem, durantis eo tempore; quo Christus voluit implere præceptum, & obediens, Christus necessitatus non fuit ad volendum implere præceptum, & ad obedientiam, neque pro eo instanti, quia pro eo non urgebat præceptum, neque pro alio sequenti, quia præpositum mutare, & dispensationem petere poterat, atque ita tollere obligationem omnem implendi præceptum, & obediens.

Dices. Cūm præcepto moriendi, non poterat à Christo conjungi negotio omnis acceptationis, sed solum negotio acceptationis facta eo tempore, quo mortuus est. Ergo quando mortuus est, poterat quidem non acceptare mortem tunc, sed simul necessitatem habebat eam acceptandi postea, proindeque poterat quidem non mori tunc, sed simul necessitatem habebat postea moriendi. *R. dicit ant.* Negotio omnis acceptationis non potuit à Christo conjungi cum præcepto moriendi, durante toto illo tempore, intra quod implendum erat. *C. ant.* Non durante toto illo tempore, *N. ant.* & cons. Christus enim non expectavit instans ultimum temporis illius, intra quod implendum erat præceptum, sed è contra illud notabiliter antevertit: quare negationem acceptationis cum præcepto conjungere potuit, non solum pro eo instanti quo mori voluit, sed etiam pro aliis subsequentibus pluribus, usque ad ultimum exclusivè instans temporis illius, intra quod præceptum implendum erat; quod ultimum instans antevertere potuit, pecendo dispensationem, eaque obtenta, tollere obligationem omnem acceptandi mortem, sive negationem omnis acceptationis conjungere cum præcepto, non durante toto illo tempore, intra quod implendum fuit.

Dices. Si Christus mortem acceptasset in ultimo instanti temporis, intra cuius latitudinem tenebatur mortem acceptare, ac proinde mortem acceptasset in eo instanti, pro quo præceptum urgebat, certè necessitatem mortem acceptasset. At certum non est Christum

Simonnet Theol. Tom. II.

non expectasse ultimum illud instans ad acceptandam mortem. Ergo, &c. *R. 1.* Quod Christus ultimum illud instans anteverteret, sufficenter probatum est. Præterea, si supponitur Christus, expectato ultimo instans temporis, intra cuius latitudinem tenebatur mortem acceptare, non liberè, sed necessariò acceptatus fuisse mortem; supponit quoque debet, instans illud ultimum non expectasse, sed illud præoccupasse, & mortem acceptasse in instanti aliquo priori, in quo nullam moriendi necessitatem habebat, proindeque simpliciter & abolutè liber erat ad acceptandam vel non acceptandam mortem, ad moriendum vel non moriendum: neque enim in dubium revocari potest, quod Christus præceptum implere & obediens voluerit eo tempore, & modo, quo obediens eius posset esse formaliter & in se libera ac meritoria, tum quoad circumstantias, tum quoad substantiam mortis, cūm hoc potuerit. Sed dato quod Christus instans ultimum temporis, intra cuius latitudinem præceptum moriendi implendum erat, ad acceptandam mortem expectaverit.

R. 2. Præceptum moriendi intra certum tempus, putat intra hoc biennium, Christo à Patre imponi potuit duplice modo. *1. quidem sic:* Volo ut moriens acceptes intra hoc biennium; nisi dispensationem petas. *2. sic:* Volo ut mortem acceptes intra hoc biennium, vel dispensationem petas. Si præceptum primo modo impositum est, ejus obligatio dependens fuit à conditione libera Christo, nempe à libera voluntate non petendi dispensationem, ita ut in nullo instanti extiterit, nisi dependenter ab hac voluntate libera Christi, & haec voluntas libera Christi fuerit natura prius pro omni instanti, pro quo extiterit illa obligatio: quare obligatio illa si usque ad ultimum instans inclusivè perseverasse supponatur, non impoluit Christo, nec imponere potuit mortem acceptandi necessitatem, nisi consequentem, & ipsi Christo liberam in libera non petendi dispensationem voluntate, in qua proinde voluntate mortis acceptatio Christi libera fuit, & quidem secundum moralē estimationē sufficienter ad laudem in genere mortis, & ad meritum; atque ad hoc quod Christus simpliciter dicatur liberè mortem acceptasse, & liberè mortuus esse.

Si verè præceptum secundo modo impositum est, obligatio eius fuit quidem absoluta, & ab omni conditione Christo libera independens, pro omni instanti pro quo extiterit, sed sicut fuit disjunctiva: unde si haec obligatio usque ad instans ultimum inclusivè supponatur perseverasse, impoluit Christo necessitatem aliquam antecedentem, sed disjunctivam tantum, necessitatem scilicet vel mortem acceptandi, vel petendi dispensationem. Cum tali autem necessitate Christus potuit liberè alterutrum eligere, hoc est, vel acceptare mortem, vel petere dispensationem; & acceptando mortem, rejecta altera disjunctionis parte, quæ longè faciliter erat, minùsque laudabilis, meriti laudem, præmium & gratitudinem.

Christus igitur, si supponatur mortem acceptasse in ultimo instanti temporis, intra cuius latitudinem implendum fuit præceptum, & hoc præceptum simul supponit impositum fuisse secundum modum; mortis acceptatio, etiam formaliter & secundum se, Christo liberè fuit sufficienter ad laudem, præmium & gratitudinem. Christus igitur in factis suppositionibus, pro ultimo instanti temporis, intra quod præceptum impleri oportuit, sicut abolutè & simpliciter liber ad acceptandam vel non acceptandam mortem, ad moriendum vel non moriendum omnino.

Dices. Supponendo, quod nos volumus, Christum ad mortem acceptandam non expectasse ultimum instans temporis, intra quod ipsi moriendum fuit, nisi peterer dispensationem; quando Christus mortuus est, moriendi obligationem habebat. Ergo & physicam necessitatem. *R. neg. cons.* Christus itaque, quando mortuus est, habebat obligationem moriendi, vel instanti illo quo mortus est, vel alio sequenti; sed non idcirco habebat moriendi necessitatem physicam

Nn pro

pro illo instanti, vel alio sequenti, & obligatio cum necessitate physica hic male confunditur.

Dices. Obligatio moriendi pro hominibus, in Christo pertinet ad praeceptum naturale charitatis: Christus enim videns mortem suam ad salutem humani generis necessariam esse, tenebatur illud vitæ propria brevi postea recuperandæ dispensum subire, ad impediendum irreparabilem damnum generis humani, alioquin in æternum perire. Sed Christus circa præceptorum naturalium observationem habuit tantum libertatem ad circumstantias, non ad substantiam operis. Ergo, &c.

R. 1. Nobis dubium videtur, quod vitæ Christi etiam ad breve tempus dispensum, non fuerit malum ordinis superioris ad damnationem totius generis humani. *2.* Ex hypothesi quod obligatio moriendi in Christo pro hominibus, pertinet ad præceptum naturale charitatis, id est pertinet, quia Deus homines hoc modo & non alio redimi volebat; quare cum Christus potuerit a Deo impetrare, ut alio satisfactoris genere contentus esset, sicut impetrare potuit dispensationem præcepti positivi de acceptanda morte; non magis per præceptum naturale charitatis necessitatus fuit ad moriendum pro hominibus, quam per præceptum positivum de morte acceptanda.

Dices. Præceptum de acceptanda morte fuit indispensabile, ut probatur ex verbis Christi Matth. cap. 26. *Quomodo ergo implebuntur Scriptura, quia sic oportet fieri?* Et Luca 24. *Nonne hec oportuit pati Christum?* Præterea, re ipsa Christus dispensationem petierit, ut patet ex his verbis: *Pater, si possibile est, transeat a me calix iste;* & tamen eam non obtinuit. Ergo, &c.

R. neg. ant. *Ad 1. prob.* R. locis citatis significari tantum necessitatem consequentem, ortam ex divina præsencia, quam præsupponeretur, & in qua fundabatur revelatio divina. *Ad 2. prob.* R. petitionem Christi non fuisse ab solutam & efficacem, sed inefficacem & conditionata, ut manifestum est ex his verbis: *Si possibile est;* & ex ipsis que sublequuntur: *Vero-ramen non sicut ego volo, sed sicut tu;* unde mirum non est, quod Christus dispensationem, quam pettebat, non obtinuerit.

ARTICULUS VIII.

De Merito Christi.

Quæres 1. Utrum Christus meritus fuerit? *R.* Christum verè ac propriè meritum esse, & hoc esse de fide. Ratio autem est, quia multa Christi opera conditiones omnes ad meritum requisitas habuerunt: fuerunt enim libera, honesta, præmio proportionata, facta ab homine justo & grato, & a Deo Patre cum promissione præmii acceptata.

Quæres 2. Per quos actus Christus meruerit?

R. Christum meritum esse, 1. per amorem Dei liberum, ab amore beatifico distinctum, eoque natura priorem, quem ut viator habuit ex directione scientiæ supernaturalis, à scientia beatifica distincta. 2. Per actus virtutum moralium, imò per omnes omnino actus liberos voluntatis sue; quia omnes fuerunt honesti, & præmio cuiilibet, propter personæ operantis infinitam excellentiam, proportionati.

Quæres 3. Quo tempore Christus mereri cœperit, & quo desierit?

R. 1. Christum meruisse à primo instanti conceptionis: nam à primo instanti conceptionis Deo Patri se obulit ad moriendum pro salute hominum, ut testatur Apostolus ad Hebr. cap. 10. ubi de Christo ait: *Ideo ingrediens mundum, dicit: Hostiam & oblationem noluisti: corpus autem aptasti mibi . . . Tunc dixi: Ecce venio.* Atqui hac oblatio meritoria fuit. Ergo, &c.

Ratio à priori est, quia ad dignitatem Christi, & sanctitatem ejus pertinet, ut actus virtutum exercere omni tempore, quo exercere potuit. Sed Christus à primo instanti conceptionis exercere potuit virtutem

tum actus; ab illo enim instanti ulum rationis à phantasmibus independentem habuit, propter scientiam supernaturem, tunc ipsi infusam.

Dices. Prius est esse, quam operari. Ergo Christus operari non potuit à primo instanti conceptionis sua. *R. dist. ant.* Natura prius est esse, &c. C. ant. Tempore prius est esse, N. ant. Christus igitur eodem instanti reali potuit incipere esse, & simul, natura posterius agere, & agendo mereri.

R. 2. Christum non amplius meruisse post mortem, ut probatur ex ipso Christo, dicente Joan. cap. 9. *Me oportet operari opera ejus, qui misit me, donec dies est.* *Venit nox, quando nemo potest operari.* Ratio est, quia Christus per mortem desiri est in statu viatoris, & hic status ad meritum requiritur de lege ordinaria, à qua Christus ipse non fuit exemplus, ut constat ex ejus verbis.

Dices. Christus orat pro nobis in celo. Item Christus meritus est redempcionem nostram morte sua. Item Patres docent ex latere Christi mortui fluxisse sacramenta. *R. ad 1.* Ex hypothesi quod Christus orat pro nobis in celo, non orat ut mereatur, sed ut exigat id, quod dum mortalem vitam viveret, nobis meritus est. *R. ad 2.* nos idcirco tantum dicere quod Christus post mortem mereri desierit. *R. ad 3.* secundum Patres, ex latere Christi mortui sacramenta fluxisse, non meritorie, sed figurativè tantum: non enim aliud volunt Patres, quam sanguinem & aquam, quæ post Christi mortem ex ejus latere fluxerunt, figurasse sacramenta novæ legis, nempe Baptismum & Eucharistiam.

Quæres 4. Quid Christus sibi mereri potuit, & meritus sit?

R. 1. Ne quidem de potentia absoluta Christum potuisse sibi mereri unionem hypostaticam. Ratio in promptu est in doctrina nostra, in qua unio hypostatica essentialiter est natura prior omni actione humanitatis Christi: nam humanitas Christi nequidem ratione prius exitit, quam esset unita Verbo, quia nequidem ratione prius exitit, quam Verbo incumbet, cum producta fuerit dependenter ab eo, ut formaliter sustentativo. Ergo pro omni signo etiam rationis, pro quo fuit humanitas Christi, fuit etiam unio hypostatica; & omnia actione humanitatis Christi, sicut essentialiter natura posterior fuit, quam ejus existentia, ita quoque essentialiter natura posterior fuit, quam unio hypostatica.

R. 2. Christum meruisse sibi gloriam animæ. Ratio est, quia quod quis mereri potest, melius est ei, illud habere ex merito, quam sine merito: hoc enim gloriosius est habent. Sed Christus mereri potuit gloriam animæ. Ergo, &c.

Dices. Gloria animæ debebatur Christo, propter sanctitatem sublapsiæ, tamquam proprietas connaturalis. *R.* Christum idcirco a primo instanti conceptionis sua gloriam animæ accepisse dupliciti titulo, titulo scilicet debiti connaturalis propter sanctitatem substancialem, & titulo meriti; nec enim duo illi tituli pugnant inter se.

R. 3. Christus meritus est gloriam sui corporis, nominis exaltationem, & bona alia extrinseca, quæ post passionem accepit. *Proh. ex Apostolo, dicente ad Hebr. cap. 2. Videntes Iesum propter passionem mortis gloria & honore coronatum.* Et ad Philipp. cap. 2. *Humiliavit semetipsum.... propter quod & Deus exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen.* Ratio autem pro hac responsonie eadem est, quia pro præcedenti.

Dices. Christus non venit propter se, sed propter nos. Item Christus dici non potest pro se mortuus; & S. Cyrilus Alexandrinus anathematismo 10. anathema dicit iis, qui afferunt Christum pro se mortuum esse. *Si quis, inquit, Christum pro se ipso quoque, & non potius pro nobis solis sacrificium obulisse affirmaverit (neque enim is oblatione opus habebat, qui nullum peccatum commiserat) anathema sit.*

R. ad 1. Christum venisse propter nos, ut primarium motivum veniendi, ita ut non venisset, si nobis redemptione opus non fuisset; quod non impedit, quo

Disputatio IX. Articulus VIII.

563

quo minus sibi aliiquid mereri potuerit, & meritus sit. R. ad 2. Christum dici non posse pro se mortuum ex primaria intentione, vel pro peccatis propriis, propter quae opus habuerit redemptione. Cyrilus autem eos tantum anathematizat, qui Christum afferunt hoc sensu pro se mortuum esse; seu eos qui afferunt Christum sacrificium obtulisse pro se, tanquam puro homine, peccatis obnoxio, ad satisfaciendum Deo pro peccatis se admissis.

Quares. Utrum Christus meritus fuerit aliiquid Angelis?

R. Christus nullum gratiae & gloria gradum meruit Angelis. Ratio est, quia 1. Christus iis tantum gratiam & gloriam meruit, quibus mortuus est. Sed Christus mortuus non est pro Angelis. Ergo, &c. 2. Ante prævisionem peccati originalis, adeoque ante incarnationis decretum, Angelis gratia, & consequenter iis, qui in gratia perieveraverunt, gloria à Deo preparata est. Ergo, &c. Superest igitur, ut Christus Angelis, quadam tantum illustrationes, & gaudia, aliqua dona accidentalia meritus sit.

Obj. illud Christi Joan. cap. 14. *Nemo venit ad Patrem nisi per me.* Item illud Ephel. cap. 1. *Instaurare omnia in Christo, que in cœlis, & que in terra sunt.* Item illud Apocalyp. c. 12. *Et ipsi vicerunt propter sanguinem Agni;* que verba dicuntur de Michaeli, & aliis Angelis pugnantibus cum dracone. R. ad 1. hunc locum, & alii similia, de solis hominibus intelligenda esse. R. ad 2. his verbis significari tantum, quod per Christum Angeli & homines inter se reconciliati sint, in eoque, ut capite morali, uniti. R. ad 3. verba illa dicta non de Michaeli & aliis Angelis cum dracone pugnantibus, sed de omnibus fidelibus: nam relato prælio Michaelis & Angelorum ejus cum dracone & ejus angelis, sic prosequitur Author facer: *Projectus est accusator fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte,* Et ipse (frater nostri) vicerunt eum (draconem) propter sanguinem Agni.

Quares 6. Quid nobis meruerit Christus?

R. 1. Christus meruit nobis gratiam sanctificantem, & remissionem peccatorum mortalium. Est de fide, & probatur ex Apostolo ad Rom. cap. 3. ut ait: *Justificati gratis per gratiam ipsius, per redempcionem, que est in Christo Iesu.*

2. Meruit nobis omnia gratiae dona, quæ primam gratiam sanctificantem, & peccatorum remissionem sequuntur, nempe gratias actuales, merita bonorum operum, augmentum gratiae sanctificantis, remissionem peccatorum venialium, relaxationem penitentiarum & donum perseverantiae. Est de fide, & patet ex Apostolo ad Ephesios cap. 1. dicente: *Benedictus Deus, & Pater Domini nostri Iesus Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in celestibus in Christo.*

3. Meruit nobis omnia auxilia gratiae excitantes & adjuvantias, quibuscum ad justificationem disponimus, adeoque & motum fidei, ipsi, dilectionis & contritionis, de quibus congruo meremur justificationis beneficium. Prob. Ex Apostolo 2. ad Timoth. c. 1. ubi ait: *Nos liberavit, & vocavit vocacione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum propostum suum, & gratiam, que data est nobis in Christo Iesu ante tempora secularia.* Ratio est, quia Christus venit ut Redemptor perfectus proindeque per illum habemus omnia, quæ ad perfectam redemtionem requiruntur, quales sunt dispositiones ad peccatorum remissionem.

4. Denique Christus meruit nobis vitam æternam. Est de fide, & prob. Ex Apostolo ad Rom. c. 6. *Gratia Dei, inquit, vita eterna in Christo Iesu.*

Obj. Christus Joan. c. 6. dicit: *Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me, traxerit eum.* Item: Si non solum gratia justificans, sed etiam dispositio-nes ad eam sunt ex merito Christi, tota justificatio nostra est ex Christi merito, atque ita tota justifica-tio nostra est ex justitia. Item: Auxilia quæ infide-libus nunc dantur, non dantur eis ex meritis Christi.

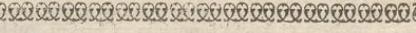
Simonnet Thol. Tom. II.

Si. Denique si Christus non venisset, adhuc Deus dedisset nobis auxilia gratiae ad vitanda peccata, & legem servandam.

R. ad 1. Parrem trahere neminem, nisi propter merita Christi, quem pro nobis tradidit, & quocum omnia nobis donavit. R. ad 2. totam justificationem nostram, respectu Christi, esse ex justitia, & totam gratuitam respectu nostri. R. ad 3. neg. Christus enim non solum in fideles insui, quia membra ejus sunt, sed etiam in infideles, ut fieri ejus membra. R. denique ad 4. neg. Omnia igitur gratia dona, quæ accipimus, debemus Christo ut causa meritorum, cuius merita toties nobis applicantur, quoties intuitu illorum nobis salutare aliiquid datur.

Quares 7. Quomodo merita nostra à meritis Christi dependant.

R. merita nostra à Christi meritis dependere, 1. quod ad causam efficientem: nam causa efficientis, & quidem totalis in suo ordine, sunt gratiae auxilia, quæ nobis ad bene operandum conceduntur. At hæc auxilia conceduntur nobis ex meritis Christi. 2. quoad rationem perfecti meriti: nam bona nostra opera perfecti meriti ratione non habent, nisi accedente divina promissione de mercede illis retribuenda. At hæc promissio propter Christi merita facta est, ut aperte colligatur ex Concilio Tridentino sess. 6. c. 16. ubi ait: *Bene operantibus usque in finem, & in Deo sperantibus proponenda est vita æterna, & tanquam gratia filius Dei per Christum Iesum misericorditer promissa, & tanquam merces ex ipsis Dei promissione bonis ipsorum operibus & meritis fideleriter reddenda.*

D I S P U T A T I O X.

De Prærogativis Christi.

A R T I C U L U S I.

Utrum Christus, ut homo, sit servus Dei.

Nota. Duplex distinguitur servitus: una naturalis, qua creatura sunt servæ Dei; & altera humana, seu legalis, qua unus homo servus est alterius. Naturalis servitus fundatur in essentiali creaturarum à Deo dependentia: legalis vero, in jure belli vel nativitatæ, vel condemnatione iusta judicis, vel in emptione. Porro de legali servitute hic non agitur, sed de naturali.

R E S P O N S I O I.

Christus, ut homo, propriè ac strictè loquendo non est servus Dei.

Prob. 1. Authoritate Patrum; pro quibus omnibus hic unus erit. S. Darnacenus lib. 3. orthodoxæ fidei c. 21. ubi sic loquitur: *Illud quoque sciendum est, cum (Christum) ne servum quidem dicere nobis licere (propriè scilicet & strictè loquendo:) servitus enim ac dominatio vocabula: non naturas indicant, sed ex eorum sunt generi, que ad aliquid referuntur, quen admodum & paternitatis & filietatis voces: hac enim non efficiant, sed affectionem ac relationem ostendunt. Nam ... si ... subtilibus mentis imaginationibus, id quod creatum est, ab eo quod increatum est, junctur, sicut seruus ordinis esset caro, nisi Deo Verbo copulatus esset. At cum semel ei personaliter unita sit; sicut ipsius profecto & servus & dominus esse nequit. Cuiusnam igitur servus erit? Patrie? Ergo non omnia ea, que pater habet, filii quoque sunt: siquidem puris servus est, sicut autem ipsius minime ... si autem qui servum eum dicunt, unum Christum, instar Nechoris, in duos dividunt.*

Prob. 2. Hac ratione. Ad servitutem propriè ac strictè dictam requiruntur tria. Et 1. quidem, ut qui servus dicitur, teneatur obedire. 2. Ut non sit sui juris. 3. Ut cum domino nec in bonis, nec in honore, nec

Nn 2 in se.